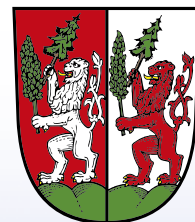


# Bělohradské listy



Vydáno 27. 10. 2017 • Ročník XVII • Cena 16 Kč

5 / 2017





# Objektivem Bělohradských listů



# „TA NAŠE POVAHA ČESKÁ“ ANEB „JEDEN ÚSMĚV“

Nedávno jsem četla na internetu článek, který se zabýval charakteristickými rysy naší národní povahy. Pod článkem se táhla obvyklá diskuze, do níž se zapojily desítky lidí. Ti se zcela vážně vyjadřovali k tak zásadním věcem, jako jsou ponožky v sandálech, večerní sprchování a podobné důležitosti. Bodů bylo deset, ale všechny si je už nedokážu vybavit. Utkvěly mi ty ponožky, protože o nich se mele neustále, a znalci haute couture\* se při pohledu na ně otřásají hnusem. K dalším bodům patřilo zmíněné sprchování - cizinci se prý podivují, proč se Češi sprchují večer, když většina světa se sprchuje ráno. Taky prý moc brzo večeříme. Když Češi pouštějí po večeři restauraci, tak zbytek světa se tam teprve chystá. Navíc pak vesele debužiruje až do pozdních nočních hodin, což Češi považují za nepřijatelné.

Jeden bod se týkal „švejkování“, další toho, že na zdvořilostní otázku: „Jak se vám daří?“ neodpovídají Češi obvyklým: „Děkuji dobře“, ale považují za normální popsat své zdravotní problémy i tíživou rodinnou situaci.

Ostatní body jsem zapoměla, ale byly ve stejném duchu. Zarazil mě spíš fakt, že tam jeden (a to dost podstatný) bod chyběl. Víím o něm proto, že mě na něj vždycky upozorňují buď cizinci, nebo lidé, kteří se po nějaké době z ciziny vracejí. Stejně jako moje neteř Petra žijící už patnáct let na Novém Zélandě. Vrací se na dovolenou do Čech jednou za dva roky, vždycky v létě, kdy je u protinožců zima. Letos přijela s novomanželem, srdečným a přátelským mladíkem, který do naší velké rodiny skvěle zapadl.

„Jak se mu tady líbí?“ ptala jsem se do telefonu ještě předtím, než dorazili na návštěvu.

„Líbí. Příroda, památky – nejvíc hrady a zámky, kuchyně. Jen je zaražený z toho, že se lidi vůbec neusmívají. Češi spěchají po chodnicích s uštváním nebo nasupeným výrazem. V supermarketech se pokladní mračí, a když ukládání nákupu do tašky trvá trochu déle, je naštvanější a naštvanější. On vůbec nechápe, proč se na něj všichni ti lidé zlobí a kam tak hrozně spěchají.“

Uvědomila jsem si, že má pravdu. Jsme na tváře bez úsměvu zvyklí a většinou to už vůbec nevnímáme. Všimneme si, jen když nás někdo upozorní. Spolužačka Jana (žijící už pětadvacet let v Kanadě) říká, že se jí pořád stýská, občas dokonce uvažovala o návratu, ale pár týdnů v rodném Ústí nad Labem ji vždycky spolehlivě vyléčilo. „Nemůžu si zvyknout, že se tu lidi pořád mračí a popuzeně reagují na každou maličkost. Není to samozřejmě vždycky a všude, ale proti Kanadě je to propastný rozdíl. Mám tady z toho deprese a připadám si provinile, jako bych jim tu špatnou náladu působila já.“

My, co žijeme na vesnicích nebo v malých městech, máme v tomto ohledu štěstí. Lidi se tu znají, zdraví se, většina připojí i úsměv. Stejně je to v obchodě. I když si nepamatují vaše jméno, vědí, že k nim chodíte nakupovat, že sem patříte. Vzájemně prohodíte pár slov, zasmějete se. Domácké prostředí je uklidňující a vlídné. Jiné to je, když zamíříte do velkého města. Víím to, renovovali jsme dům; nakupovala jsem v Hradci a Praze všechno možné – od dlažby přes dveře a kování - až po matrace. A protože jsem slova neteře měla v čerstvé paměti, pokusila jsem se při nákupu dívat jejíma očima. Měla pravdu. Většina zaměstnanců nákupních center vyhlížela uštvane, jen necelá polovina byla ochotná, a profesionální úsměv, který nic nestojí, připojila jen jedna jediná dívka. Škoda.

Neteř mi tři dny po odjezdu napsala: *Cesta byla únavná, ale zvládli jsme ji. Už jsme stihli i nakoupit. V supermarketu se na nás všichni usmívali, tak jsme pochopili, že jsme zase doma.*

Víte, že mi z toho bylo docela smutno? Upřímně řečeno: Fusekle v sandálech jsou mi ukradené, sprchuji se v jakoukoli denní nebo noční dobu a čas večere neřeším. Ale ty úsměvy na tvářích mi vážně chybí. Žilo by se s nimi líp.

Začíná podzim, dny nestojí za nic, příroda nás letos pěkně vypekla, přeskočila babí léto a rovnou nastolila podzim. Je hnusně, už měsíc prší, všichni jsme kvůli tomu podráždění. Tak to zkusme překousnout a usmějme se. I ten letošní uplakaný podzim bude určitě hezčí.

Ve většině případů (samozřejmě existují i patologické výjimky) platí, že se vám vždycky vrací to, co kolem sebe šíříte. Proto vám přeji krásný a úsměvný podzim 2017.

Hana Marie Körnerová

(\*vysoká krejčovina)



**2 OBJEKTIVEM  
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ**

**3 FEJETON**  
(HANA MARIE KÖRNEROVÁ)

**4 ZEPTALI JSME SE ZA VÁS**

**5 STAROSTA ODPOVÍDÁ  
ZM INFORMUJE**  
(PAVEL ŠUBR)

**6 Z ČERNÉ KRONIKY**  
(LADISLAV STUHLÍK)

**7 LÁZEŇSKÁ LYŽE**  
(JAROSLAV VOVES)

**8-9 CIHLY PRO BĚLOHRAD**  
(LADISLAV STUHLÍK)

**10-11 FRANTIŠEK LOPATÁŘ**  
(JIŘÍ VACEK)

**12-13 FILIP HARTMAN  
VE STOPÁCH VAŠKA FEJFARA**  
(PAVEL ŠUBR)

**14-15 ŘEMESLA V ZRCADLE ČASU  
OBKLAČAČI**  
(JAROSLAV VOVES)

**16 POHNUTÉ OSUDY OBYVATEL  
JEDNÉ Z HORNOVESKÝCH CHALUP**  
(JOSEF ŠPÜR)

**17 ŽIVÁ PAMĚŤ NA BIBLICKÉHO  
„DOBŘÉHO LOTRA“ NA BUKOVINĚ**  
(JOSEF ŠPÜR)

**18-19 UDÁLOSTI – ZAJÍMAVOSTI**

**20-21 NAD KRONIKOU  
TEHDY ČESKÉ HÁZENÉ**  
(EDUARD ČELIŠ)

**22-23 HISTORICKÉ FOTKY  
Z BĚLOHRADSKA**

**FOTOGRAFIE NA OBÁLCE**  
STRANA 1 / LADISLAV STUHLÍK  
**PODZIM NA HOŘEŇÁKU**  
STRANA 24 / ALENA FLÉGLOVÁ  
**SLUNCE V KOUŘI**

**DALŠÍ ČÍSLO  
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ VYJDE  
22. 12. 2017**

# Zeptali jsme se za vás

## PO ODSTRANĚNÍ STARÉ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE V AREÁLU FIRMY DEPRAG CZ PROBÍHALO 3 ROKY MONITOROVÁNÍ MÍSTA. JAKÉ JSOU ZÁVĚRY PO TĚCHTO 3 LETECH?

Předmětná ekologická zátěž a rizika z ní plynoucí pro životní prostředí včetně ohrožení přírodního léčivého zdroje Lázně Bělohrad byla identifikována během privatizačního procesu a vznikla tedy před privatizací podniku NAREX Lázně Bělohrad. Odstraňování této staré ekologické zátěže bylo financováno z prostředků zvláštního účtu privatizace Ministerstva financí. Sanační práce realizovala firma AECOM CZ s.r.o. za dohledu ČIŽP OI Hradec Králové, Ministerstva životního prostředí a zástupců nabyvatele, tj. vlastníka sanovaného objektu. Ministerstvo financí dále pro výkon supervize nad sanačními pracemi uzavřelo smlouvu s odbornou firmou IES RECYCLING, a.s. Kontrol se též účastnili představitelé města Lázně Bělohrad a místních lázní, VaK a Povodí Labe.

Sanace starých ekologických škod probíhala v letech 2012 – 2014 a spočívala především v odstranění ohnisek znečištěných zemín a stavebních konstrukcí. Kontaminované materiály byly odvezeny na sklád-

ky nebezpečného odpadu. Ze statických důvodů musely být ponechány dva prostorově omezené zbytky kontaminace pod výrobními halami, které však nemají žádný negativní vliv na životní prostředí.

V následujícím tříletém období byly odebrány kontrolní vzorky podzemních a povrchových vod v rámci tzv. postsanačního monitoringu, při kterém bylo potvrzeno docílení parametrů kvality vody nařízených v příslušných rozhodnutích o nápravě závadného stavu uložených ČIŽP. Následně byla zpracována Aktualizovaná analýza rizik, ve které nebyla zjištěna žádná rizika.

Nápravná opatření vedoucí k odstranění znečištění v areálu DEPRAG CZ, a.s., Lázně Bělohrad byla úspěšně dokončena, v polovině srpna tohoto roku proběhl závěrečný kontrolní den realizace nápravných opatření a ČIŽP OI Hradec Králové vydal k ukončení sanačních prací souhlasné stanovisko.

*JUDr. Ondřej Závodský, Ph.D., náměstek ministra financí ČR*

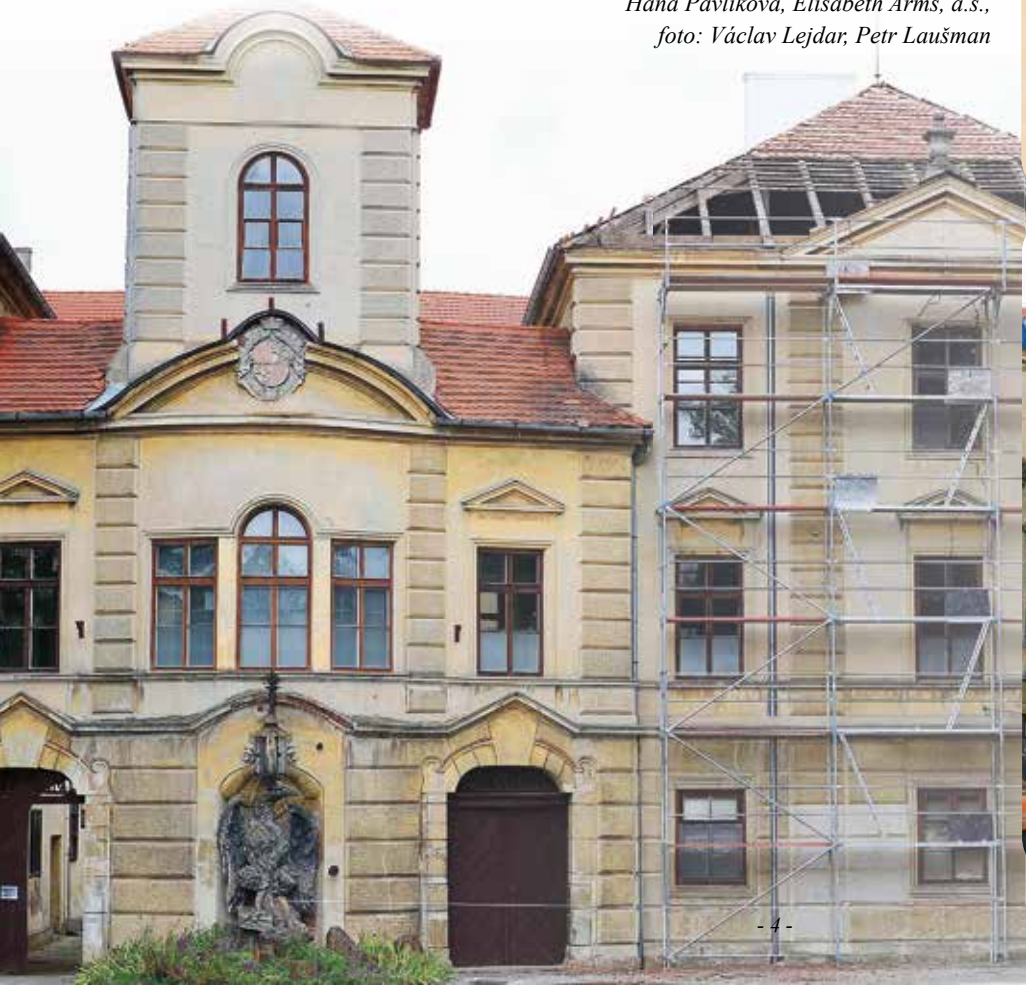
## JAK PROBÍHÁ REKONSTRUKCE STŘECHY ZÁMKU?

Na rekonstrukci střešní krytiny a opravy krovu na hlavní budově zámku Lázně Bělohrad se nový vlastník domluvil s místním dodavatelem v tomto oboru firmou Imlauf, s.r.o. V průběhu léta byla získána všechna potřebná povolení a vyjádření dotčených orgánů státní správy, zejména Národního památkového ústavu a oddělení památkové péče Městského úřadu Jičín. Koncem srpna byly zahájeny vyklízecí a rekonstrukční práce.

Průběžně jsou veškeré kroky konzultovány se zástupci památkářů. Postupnými pracemi jsou odkrývána různá více či méně problematická místa krovu, která musí být vhodným a z hlediska historického adekvátním způsobem opravena. V rámci zachování autentického a původního krovu jsou čteny i určité nesrovnalosti a do jisté míry i vlnitost střechy. Pod odborným dohledem společnosti Artegram, lokálním dodavatelem, který se věnuje restaurování kamenných a dřevěných národních kulturních památek, byly sejmuty kamenné ozdoby ze střechy, aby mohlo dojít k opravě. Rekonstrukce střechy takzvaných čestných křídel bude následovat až v dalších fázích.

V současné chvíli po měsíci intenzivních prací je oprava hotova zhruba z 35 %. Věříme, že práce budou pokračovat stejně intenzivně, ovšem uvidíme jak rychle a jak velká zima přijde. To by mohlo náš harmonogram prací přerušit a museli bychom pokračovat znovu na jaře.

*Hana Pavlíková, Elisabeth Arms, a.s.,  
foto: Václav Lejdar, Petr Laušman*



## Starosta odpovídá

***Chtěla bych se zeptat, zda se do budoucnosti neplánuje postavit v Bělohradě větší obchod s potravinami např. Penny, Lidl, atd.***

O stavbu obchodu měly v Bělohradě v minulosti zájem 2 firmy – Penny Market a Norma. S oběma jednalo vedení společnosti Deprag CZ s tím, že by prodejna byla na pozemcích v areálu firmy na místě odstraněné výrobní haly u silnice na Jičín. K dohodě nakonec nedošlo, neboť majitelé firmy Deprag upřednostnili na tomto místě výstavbu vlastních provozů. Před několika měsíci se společnost Penny Market zajímala o odkoupení budovy „lesní správy“ proti zámku a pozemku za ní. Ptal jsem se na názor občanů města a byly naprosto rozdílné. Někdo byl nadšen, někdo si v těchto místech nedovedl prodejnu Penny Market představit. Věc se ale vyřešila tak, že budovu lesní správy nakonec odkoupil jiný investor a bude ji rekonstruovat na byty. Se zástupci firmy Penny Market jsem jednal dále a upozornil je na možnost odkoupení pozemku na Horní Nové Vsi za bývalou továrnou Tiba. O ně ale neměli zájem. Pochopil jsem, že jim šlo o výstavbu prodejny více v centru města a u silnice Jičín – Miletín. Před několika lety mě informoval jeden občan vlastníci pozemky vhodné pro výstavbu takovéto prodejny, že oslovil další společnosti (Lidl, Tesco, Billa, Albert...), ale žádná o výstavbu prodejny v našem městě neměla zájem. Hlavním důvodem je to, že 10 km od našeho města (tedy v dojezdové vzdálenosti) jsou Hořice a Nová Paka, kde jsou prodejny Penny Market, Lidl a některé další.

***Viděla jsem vás hovořit v televizi o SOU v Lázních Bělohradě. SOU má nějaký problém se svým zřizovatelem (krajem) a vy to tzv. zehlíte. Chtěla jsem se zeptat proč tak stojíte o školu, kterou nezřizujete?***

Nejprve popíšu situaci. SOU Lázně Bělohrad už několik let připravuje projekt kompletního zateplení (výměna oken, zateplení fasády atd.) budovy školy a sportovní haly. Ještě vloni před krajskými volbami schválilo zastupitelstvo kraje uvolnit finanční prostředky na kofinancování této akce. Nové zastupitelstvo kraje toto letos v únoru potvrdilo a rada kraje schválila realizaci akce v případě, že SOU obdrží dotaci ze SFŽP. V březnu letošního roku SOU Lázně Bělohrad skutečně dotaci obdrželo (z celkových nákladů cca 20 mil. Kč činí dotace více než 8 mil. Kč) a prostřednictvím krajem zřizované organizace CIRI (Centrum investic, rozvoje a inovací) bylo v červnu zahájeno výběrové řízení na zhotovitele zateplení. 21. července (jeden pracovní den před otevřením obálek!) ale náměstkyně hejtmanky paní Berdychová, zodpovědná za oblast školství, požádala ředitele SOU o odložení otevření obálek na 30. září 2017. Důvodem bylo, že v průběhu srpna bude připravován záměr úprav v síti škol zřizovaných krajem. Ředitel SOU nakonec s tímto posunem souhlasil. Žádný záměr úprav v síti škol ale v srpnu neproběhl a 21. srpna doporučila rada kraje zastupitelstvu kraje revokovat usnesení



z února a zrušit projekt zateplení SOU Lázně Bělohrad (podobně bylo doporučeno nezateplit zahradnickou školu v Kopidlně a průmyslovou školu v Novém Městě nad Metují). 11. září se ale uskutečnilo zasedání zastupitelstva kraje, které revokaci neschválilo (pro revokaci hlasovalo pouze 13 zastupitelů ze 45). Paní náměstkyně Berdychová však následně 19. září telefonicky a 21. září na společném jednání žádala ředitele SOU Lázně Bělohrad o zrušení výběrového řízení a tím celého projektu zateplení SOU. Jednali jsme znovu s hejtmankou a jeho náměstkyní, neboť postup paní náměstkyně Berdychové považujeme za porušení usnesení zastupitelstva kraje. O problému začala informovat i média. Rada kraje na schůzce 25.9. rozhodla pokračovat v projektu, což definitivně potvrdila na svém zasedání v pondělí 2. října. Problémem se ale stává dodržení všech termínů (realizace zateplení by měla proběhnout do 30. června 2018).

K vašemu dotazu, proč stojím o školu, kterou město nezřizuje: V současné době jde o zateplení budovy školy a sportovní haly. Domnívám se, že hala je důležitá jak pro tělesnou výchovu žáků základní školy, tak pro zimní přípravu řady oddílů Tělovýchovné jednoty Lázně Bělohrad. Její provoz bez zateplení by byl ale nadále neekonomický, a tudíž téměř nemožný. Provoz budovy školy bez výměny oken je už i nebezpečný, neboť při manipulaci hrozí vypadnutí skel z rámu. Budova SOU je nedaleko základní školy na sídlišti, kde jednotlivé domy jsou zateplovány, mají nové fasády a budova SOU začíná být pohledově nejhorším objektem v lokalitě. Dále se domnívám, že do města naší velikosti patří alespoň jedno středoškolské zařízení. Navíc, i kdyby se stalo s SOU cokoliv, budoucí využití budov bude určitě snazší v případě jejich zateplení. Snahou kraje o tzv. „optimalizaci SOU“ se v minulosti zabývalo také zastupitelstvo našeho města a pověřilo mě, abych usiloval o zachování SOU v Lázních Bělohradě.

Pavel Šubr, foto: Ladislav Stuchlík

## ZM informuje

Další zasedání zastupitelstva města se uskutečnilo **20. září 2017** v kulturním sále lázní. Po volbě ověřovatelů zápisu, kontrole plnění usnesení zastupitelstva města z jednání 21.6. a zprávě z jednání rady města zastupitelé schválili: prodej pozemku p.p.č. 73/6 a odkoupení pozemků p.p.č. 74/1, 78/2, 78/3, 78/4 a 80/8 v k.ú. Hřídelec za cenu dle znaleckého posudku, prodej pozemku p.p.č. 192/22 v k.ú. Lázně Bělohrad, prodej pozemku p.p.č. 1293/2 v k.ú. Horní Nová Ves, podání žádosti o bezúplatný převod pozemků v Brtvi, bezúplatné převody pozemků a staveb silnice č. III/28423 v k.ú. Dolní Javoří na město po jejich rekonstrukci ze strany Královéhradeckého kraje, smlouvu o smlouvě budoucí darovací na část pozemku p.p.č. 1404/2 v k.ú. Horní Nová Ves s Královéhradeckým krajem (pro výstavbu chodníků), prodej vodohospodářského majetku (kanalizace, čerpací stanice a části ČOV vybudované v letech 2005 až 2007) VOS a.s., vklad vodohospodářského majetku do VOS a.s., rozpočtové opatření č. 10/2017, dotaci z rozpočtu města nad 50.000 Kč, odpis nákladů zmařené investice integrovaný projekt „Zlepšení kvality života pro obyvatele města Lázně Bělohrad“ připravovaný v letech 2007 a 2008, soutěžní pravidla architektonické soutěže na „Nový městský úřad a úpravu okolí ve městě Lázně Bělohrad“ včetně stavebního programu a místostarostu města p. Jana Pavláška jako zástupce města na valnou hromadu VOS, a.s., která se uskuteční koncem roku 2017.

Dále zastupitelé neschválili zveřejnění záměru na prodej pozemku p.p.č. 1278/3 a části pozemku p.p.č. 1478/1 v k.ú. Horní Nová Ves, neprojednali bezúplatný převod hřbitovu v Lázních Bělohradě od Římskokatolické farnosti vzhledem ke schválení protinávrhu poskytnout farnosti finanční dar ve výši 149.152 Kč na opravu hřbitovni zdi a vzali na vědomí: rozpočtová opatření č. 7, 8 a 9/2017 schválená radou města a zprávu o průběhu investičních akcí města.

Pavel Šubr – starosta města

# Z ČERNÉ KRONIKY

## MUŽ NAPADL V DOLNÍ NOVÉ VSI NOŽEM SOUSEDA

Vrchní komisař služby kriminální policie a vyšetřování Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje obvinil v polovině srpna z pokusu zvláště závažného zločinu vraždy 68letého muže z Jičínka. Obviněnému je kladeno za vinu, že dne 9. 8. 2017 ve večerních hodinách (mezi 19. a 20. hodinou) napadl s nožem v ruce na louce v Dolní Nové Vsi svého 69letého souseda, kde poškozený s rodinou v té době pracoval (dávali na kupy seno). Jednání předcházela incident s manželkou poškozeného, kterou krátce před tím napadl. Obviněný měl mít podle svědků krátce před incidentem výhrady mj. k parkujícím vozidlům, dále poškodil křížový pomník u cesty a začal také demolovat sousedům elektrický ohradník pro ovce. Poškozený utrpěl při napadení bodnou ránu do oblasti hrudníku, naštěstí se mu další útoky podařilo vykryt vidlemi. Muž skončil v nemocnici, kam byl urychleně letecky transportován. Podezřelý se k uvedenému jednání přiznal. Policejní komisař podal k rukám státního zástupce podnět k vazebnímu stíhání obviněného. Za pokus vraždy mu hrozí trest odnětí svobody od 10 do 18 let.

## MUŽ V PROSTŘEDNÍ NOVÉ VSI VYVRAŽDIL VLASTNÍ RODINU

Dne 13. 8. 2017 po sedmé hodině ranní bylo přijato na linku 158 oznámení o nálezů tří těl v městě Lázně Bělohrad v části Prostřední Nová Ves. Jednalo se o dvě ženy ve věku 55 a 29 let a dvouleté dítě (matka, dcera a její syn). Událost nahlásil syn starší ženy a bratr mladší ženy v jedné osobě, který se vrátil z noční směny. Přivolání policisté na místě zadrželi 29letého podezřelého muže, který byl přítelem mladší ženy a policisté u něho orientačním testem zjistili, že byl pod vlivem drog. Jelikož je vyšetřování v začátku, můžeme pouze sdělit, že všechny oběti zemřely násilnou smrtí. Jde o místní české občany, kteří ve městě bydlí.

Vrchní komisařka služby kriminální policie a vyšetřování Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje obvinila devětatřicetiletého muže ze zvláště závažného zločinu trojnásobné vraždy.

Na tento trestný čin pamatuje trestní zákoník až dvacetiletým pobytům za mřížemi, nebo výjimečným trestem.

Muž, který byl zadržen na místě činu, poničil dvě cely. Musela být zavolána rychlá záchranná služba, která ho zklidnila utišujícími léky a za asistence policie ho převezla do zdravotnického zařízení k psychiatrickému vyšetření. S ohledem na jeho zdravotní stav s ním kriminalisté nemohli provést potřebné procesní úkony a tím pádem nepadlo ani jeho obvinění z trojnásobné vraždy.

17. 8. 2017 byl k rukám státní zástupkyně dán podnět na vzetí obviněného do vazby, kdy soudce návrhu státní zástupkyně v odpoledních hodinách vyhověl a obviněný je stíhán vazebně. Od jičínského soudu tak muž putoval do Vazební věznice a ústavu pro výkon zabezpečovací detence v Brně - Bohunicích.

## DNE 14. SRPNA 2017 POLICIE INFORMOVALA O NÁLEZU TĚLA VE ZNAČNÉM STADIU ROZKLADU V HORNÍ NOVÉ VSI

Jednalo se o muže nezjištěné totožnosti. Místem nálezů bylo kukuřičné pole u Lázní Bělohradu v místní části Nad Remízem v lokalitě Horní Nové Vsi.

Kriminalisté od počátku pracovali s několika vyšetřovacími verzemi. Výjezdová skupina provedla ještě týž den důkladné ohledání místa nálezů. Díky provedené analýze DNA a expertize se zjistila totožnost mrtvého. Jednalo se o padesátiletého muže, který byl od 31. července 2017 pohřešován a výsledek nařízené soudní pitvy bohužel potvrdil fakt, že muž zemřel násilnou smrtí, tedy za účasti jiné osoby či osob.

Bezprostředně po těchto zjištěních byly zahájeny úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání zvláště závažného zločinu vraždy. Bylo zřejmé, že muž byl s největší pravděpodobností zavražděn 31. července 2017. Tělo, které bylo nalezeno náhodným chodcem až po 14 dnech od vraždy, bylo vzhledem ke klimatickým podmínkám ve značném stadiu rozkladu.

V průběhu prověřování získali kriminalisté v souvislosti s tímto případem informace o muži, který se měl v inkriminovanou dobu, tedy 31. července 2017, mezi 14. a 15. hodinou v daném místě pohybovat. Podařilo se zjistit totožnost mrtvého muže.

Vyšetřováním byla vyloučena jakoukoliv spojitost s trojnásobnou vraždou, která se v Lázních Bělohrad udála v noci z 12. na 13. srpna 2017.

V úterý 5. září ráno byl zadržen manželský pár ze Semilka s vazbami na Lázně Bělohrad, který měl společným jednáním usmrtit muže. Zvláště závažného zločinu vraždy se měli manželé dopustit za účelem získání pár desítek tisíc korun, které muži odcizili po jeho usmrcení. Muž zemřel na následky střelného poranění.

Ještě týž den policisté Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje obvinili 29letého muže a jeho 26letou manželku ze zvláště závažného zločinu vraždy a přečinu nedovoleného ozbrojení.

Oba zadrženi se při výslechu ke svému hrůznému činu spontánně doznali a při prohlídce vozidla užitého k vraždě byly nalezeny stopy, které potvrdily jejich výpovědi. Díky tomu nic nebránilo vrchnímu komisaři kriminální policie Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje, aby oba dva obvinil a zahájil tak jejich trestní stíhání.

Dne 6. září byla jejich výpověď ověřena přímo na místě, kde vše opětovně podrobně popsali a názorně demonstrovali. Muž není policii neznámý, jeho kriminální minulost je pestrá, a to i v oblasti násilné trestné činnosti.

Vzhledem ke zjištěným skutečnostem byl 6. září 2017 předán podnět státní zástupkyni k podání návrhu na vzetí obviněných do vazby.

*Z podkladů Policie ČR zpracoval Ladislav Stuchlík*

TRAGICKÉ UDÁLOSTI POZNAMENALY ŽIVOT NAŠEHO MĚSTA ZAČÁTKEM LETOŠNÍHO SRPNA.

**ALE I NA TĚCHTO SMUTNÝCH UDÁLOSTECH SE NECHÁ NAJÍT POZITIVNÍ VĚC, A TO PŘEDEVŠÍM V PŘÍSTUPU NĚKTERÝCH OBČANŮ.**

Rada města Lázně Bělohrad ocenila neohrožený a zodpovědný postup **pana Pavla Janáka** při záchraně lidského života v situaci, kdy 8. srpna došlo k pokusu o vraždu v Dolní Nové Vsi. Rada města mu zároveň schválila poskytnutí finančního daru. Jeho postup ať je příkladem pro všechny občany města.

Za Radu města Lázně Bělohrad  
*Ing. Pavel Šubr - starosta*



# LÁZEŇSKÁ LYŽE

I když je pro mnohé lidi běžec na kolečkových lyžích stále raritou, v žádném případě se nejedná o nový, natož neznámý sport. Kolečkové lyže jsou letním tréninkovým doplňkem lyžařů-běžců již pěknou řádku let. Do přípravy je zařazují nejen vrcholoví, ale i výkonnostní sportovci. Poslední dobou však zažívají „kolečka“ nebývalý rozmach. Vedle in-line bruslařů potkáváme na cyklostezkách a asfaltových okruzích stále více nadšenců, kteří propadli kouzlu této letní variace běhu na lyžích.

Třetí zářijová neděle patřila v Bělohradě lyžařům. Ke druhému ročníku Lázeňské lyže se sjelo 34 milovníků tohoto stále populárnějšího sportu. Ve startovní listině nešlo přehlédnout loňského vítěze Daniela Máku, lauffaře Jirku Ročárka, nebo běžkařského matadora Pepu Vajnara. Na start se postavilo i sedm lyžařek něžného pohlaví. Závod proběhl na stejné trati jako v loňském ročníku, takže bylo možné porovnat výkony závodníků s loňskými výsledky.

Krátce po startu se vytvořila osmičlenná skupina, ve které udávali tempo Mák s Ročárkem. Ti se ve druhé polovině závodu osamostatnili a dojeli spolu i do cíle, kde ve finiši obhájil loňské prvenství Daniel Mák, který si tak vylepšil svůj zajatý čas o více než 4 minuty. V ženách si prvenství odvezla Sandra Schützová, mezi dorostenkami královala Pavlína Votočková a dorosteneckou kategorií ovládl Josef Provazník.

Nejstarším účastníkem byl jednaosmdesátiletý Ladislav Míza a při průjezdu cílem mu zaslouženě aplaudovala početnější skupinka diváků.

Několik postřehů slovy účastníků závodu:

## DANIEL MÁKA – ABSOLUTNÍ VÍTĚZ

### *Jak hodnotíš závod obhájce loňského ročníku?*

„Ze začátku jel Jirka hodně rychle, což mě moc nesvědčilo. Dokonce ve třetím kole jsem se bál, že odpadnu, ale nakonec jsem to překousnul. Jinak závod má pěknou organizaci.“

### *Cíl v lyžařské stopě?*

„Chci se soustředit na českou SKI TOUR, kde bych do třetice rád stál na stupních a získal tak kompletní sadu medailí. Druhé a třetí místo už mám, zbývá jen zvítězit.“

## JIŘÍ ROČÁREK – DRUHÝ V POŘADÍ

### *Ovlivnil ten pád konečný výsledek?*

„To bych neřek. Ten pád mě mrzí, uklouzl jsem na vlhkém úseku, ale to se na kolečkách občas stát může. Jsem rád, že jsme to s Danem urvali. Ale pěkný závod, po rovince, pro nás dálkové běžce ideální profil.“

### *A co nadcházející sezóna?*

„Letos to mám takové náročnější, protože jsem stavěl barák a každým dnem čekáme přírůstek do rodiny, takže jsem se tréninku až tak na plno nevěnoval. Do zimy je ještě dost času, tak snad to ještě doženu.“

## JAKUB ČEŘOVSKÝ – PŘEDJEZDEC

### *Jak hodnotíš závod z pohledu vodiče?*

„Perfektní, já jsem hrozně rád, že jsem se toho mohl zúčastnit a vidět naši lyžařskou elitu v akci.“

## PETR ŠUBR – ORGANIZÁTOR

### *Jak hodnotíš závod jako otec celé akce a kde vlastně vznikla myšlenka závod uspořádat?*

„Jsem rád, že vyšlo počasí, protože v dešti by to bylo asi dost nebezpečný. Závod byl zajímavý, závodili tady špičkoví závodci spolu s hobyky, kteří si to přišli jenom zkusit. A vidět závodit Dana Máku, Jirku Ročárka a českou reprezentantku Sandru Schützovou, kteří patří v lyžařských lafech do světové špičky, byl fakt zážitek. Šlo o setkání lidí milujících lyžování a o tom to je.“

Hlavně bych chtěl poděkovat všem, kteří mně při organizování pomohli. A taky si myslím, že názvem Lázeňská lyže uctíváme i Jardu Krause, který tehdy lyžařský závod s tímto názvem založil, a díky němu jsme už před třiceti lety tady na kolečkách jezdili. Dneska by měl určitě ze startu takové elity velikou radost.“

### *A jak závod vznikl?*

Vloni jsem na Jizerské 50, která se jela na náhradní trati 15 x 3 km, občerstvoval lyžaře z Atlas Craft teamu a žasnul jsem, jaká to byla pro diváky atraktivní podívaná. No a když položili nový asfalt do Brtve, uvědomil jsem si, jak krásný rollski areál s centrem u Stromu života v Bělohradě vznikl. Hned první projetí na kolečkách po nové silničce mě nadechlo natolik, že jsem si řekl, tady by byl závod – něco jako tenkrát na „Jizerce“, ale v letní podobě.“

### *A co budoucnost Lázeňské lyže?*

„Loni jelo dvanáct, letos 34, myslím, že tak stovku na téhle trati jsme schopni bezpečně zvládnout.“

Jaroslav Voves, foto: autor



# CIHLY PRO BĚLOHRAD

Dlouho byl Bělohrad a vesničky v jeho okolí shlukem dřevěných chalup s kamennými stavbami zámku a špejcharu. Dříví bylo z okolních lesů a kámen dodaly především pískovcové lomy v Horní Nové Vsi a slepenice Kamenná Hůra. Od poloviny 19. století se však městečko začalo měnit. Došlo ke zvýšenému stavebnímu rozmachu a s tím i stoupla spotřeba stavebního materiálu. Stavěly se větší budovy, bohatší vrstvy obyvatel již nechtěly bydlet v chalupách a rozvíjející se průmysl, především textilní, vyžadoval stavbu velkých továrních prostor. Začala shánka po pálených cihlách. Pálená cihla potřebuje především cihlářskou hlínu a ta se na tehdejších bělohradském panství vyskytovala nejbliže v Šárovcově Lhotě a v menší míře v Lánech. Kdo začal využívat lhoteckou cihlářskou hlínu první, se dnes neví, ale nejstarší doložená cihelna na tomto místě vznikla po roce 1872, kdy panství koupil Maxmilián rytíř Dormitzer, izraelita a holešovický továrník. Ten nejenže panství zvelebil, ale dal postavit asi v roce 1875 i zmíněnou cihelnu. Jak vypadala, se nedochovalo. V létě roku 1903 byla chátrající cihelna zbořena, jelikož se zde cihly již několik let nevyráběly. Do Bělohradu byly zřejmě v té době dováženy cihly z Mlázovic nebo z Radkyně.



Nahore zleva: Šmejcová, Poláková, Loner, Urbanová, Rychterová, Kraslová, dole zleva: Valásek, ?

Roku 1921 za majitele bělohradského velkostatku hraběte Augusta Merweldta začaly přípravy na stavbu nové cihelny v Šárovcově Lhotě podle plánů Theodora Kleina. Ručně byly vyrobeny cihly na stavbu a v roce 1922 byla postavena kruhová pec typu Hoffman. Technologické zařízení bylo zbudováno z pískovcových kvádrů, cihel a horní nástavba ze dřeva.

Samotná pec není přímo kruhová, i když se tak nazývá, je to ovál rozdělený na 16 komor, každá se samostatným vchodem. Sem se navážel na vozících vysušený cihelný materiál a skládal se až po strop. Po zasypaní uhlíkem prachem se komora zapálila. Uhlí se dosypávalo otvory v prvním zauhlovacím patře. Mezi tím se další komory vyvážely, a tak se kruhově postupovalo. Z toho název kruhová pec. K cihelně samozřejmě patřila i hlinice, ve které se těžil cihlářský jíl, a místo, kde se jíl mísil s vodou a vyráběl se z něho cihelný polotovár. Ten se nechal v sušárně vyschnout na tzv. buchtu. Ty se pak v peci vypalovaly a vznikly cihly.

Hned v prvním roce se vyrobilo půl milionu cihel a v druhém roce již jeden milion. V roce 1925 cihelnu poškodil požár. Od roku 1922 do roku 1924 byl správcem cihelny Alois Halěr, po něm do roku 1929 Josef Černý. V letech 1930 – 31 tu spravoval Josef Klodner a po něm František Lichý. Cihelna měla v té době asi 20 zaměstnanců. Při cihelně byly byty pro dělníky, zbudované z bývalého ovcína č. p. 68 asi v letech 1922 – 23, a domek pro správce.

Pro pálení cihel v kruhové cihelně je nezbytný komín. Ten lhotecký má výšku 40 metrů, horní obvod 5,10 metru a světlost 1,20 metru. Síla zdiva je nahoře 20 centimetrů. V roce 1935 do komína ušodil blesk a vrchol komína poškodil. V roce 1936 provedla opravu pražská firma Josef Hromada.

Sortiment výrobků „Strojní továrny na cihly a hliněné zboží velkostatku Lázně Bělohrad“, jak se honosně cihelna nazývala, byl dosti velký. V nabídce bylo zboží prvotřídní v mrazuvzdorné jakosti: cihly obyčejné i radiální, drenážní trubky, tašky dvoufalcové francouzské, obyčejné bobrovky, tažené tašky strojové, prejzy a dlaždice.

Továrna měla kancelář v Bělohradě. Poloha v Šárovcově Lhotě měla výhodu nakládky do železničních vagonů, kusové zásilky se však musely nakládat v Bělohradě.

Poměry v cihelně nebyly mezi dvěma válkami nijak idylické. Nepracovalo se v zimních měsících a dílo stálo i při větších zásobách zboží. Dělníci odváděli tvrdou práci v prašném a často horkém prostředí. Práce byla v roce 1936 placena takto: cihlár na ručních cihlách dostal zaplacenno od tisíce cihel 35 Kč. Navážka a vyvážka z pece měla 6 Kč od tisíce, práce u stroje se platila 2,20 Kč na hodinu a pracovalo se 8 hodin denně. Pro srovnání cena 1 kg brambor byla 1 Kč, 1 kg vepřového masa bylo za 7,25 Kč, máslo 13 Kč za 1 kg.



V roce 1935 měla cihelna v zásobě jeden a půl milionu cihel, a proto nepracovala. Vyrábět se začalo od září, a to díky velké objednávce z Lázní Bělohradu. Za války byl provoz zastaven.

V poválečném období plném zmatků a chaosu odešel majitel Bernard Merweldt s odsunutými Němci a cihelna přešla do rukou státní správy. Od roku 1946 vyráběla dál, i když lhotečtí dělníci odešli pracovat do pohraničí a sem nastoupili cikáni, Rumuni, Arab a Bulhar. Vyráběly se především střešní tašky. Správci byli Bejvl, Karel Loner a od poloviny roku 1955 Chaloupský. Ten zřejmě spravoval až do konce cihlářské výroby. K 1. lednu 1962 byla cihelna v likvidaci.

Budova cihelny pak byla využívána na různé účely. V roce 2009 koupil zchátralý objekt pan Martin Pour z Hořic, který mu vdechl nový život. Cihly se zde nevyrábějí, ale objekt se stal kulturním centrem obce.



Dnes je možné říci, že cihly ze Šárovcovy Lhoty byly vlastně docela strategickým materiálem. Umožnily postavení mnoha místních budov a napomohly k rozvoji městečka Lázní Bělohradu. Bez nich by asi nestály budovy bývalé radnice, spořitelny, mnoho měšťanských domů ani lázeňské budovy Janeček a Grand.

Nakonec pár informací o okolních cihelnách v Lánech, Radkyni a Mlázovicích.

#### **Cihláři v Lánech** žili na č. p. 8 (dnes Zahradníkovi)

V r. 1733 se držitelem této chalupy a provozovatelem cihlářského řemesla stal Václav Haňák – Haňáček, či Haniak. V r. 1763 se po smrti otce držitelem chalupy a pokračovatelem v cihlářské živnosti stal nejstarší syn Václav Haňák.

Hlínu na řemeslo brali za svou chalupou nacházející se na okraji obce západně od lánské kapličky. Dnes tam po těžbě zbyl jen strmý břeh. Cihly se pravděpodobně ani nevypalovaly.

**Cihelna v Radkyni** byla vystavěna v roce 1908 radním Františkem Víkem. V roce 1940 jeho syn cihelnu prodal staviteli Antonínu Šlejškovi, kterému byla cihelna v roce 1948 znárodněna a následně za rok tu byl provoz ukončen. Po roce 1968 byl učiněn pokus cihelnu vzkřísit, ale nic, mimo pár přepálených cihel, z toho nabylo.

Odkdy stávala **cihelna v Mlázovicích**, se nepodařilo zjistit. V knížce mlázovického kronikáře Martina Wágenknechta o domech a polích stojí, že roku 1938 koupil zpustlou cihelnu Václav Libner z Prahy. Ten vystavěl novou kruhovou pec. Fotka ze stavby pece dává představu, jak se takové stavby realizovaly a jistě se stejně postupovalo i v Šárovcově Lhotě. Provoz zde byl ukončen v roce 1973. Mlázovické cihly se určitě částečně používaly i v Bělohradě.

Děkuji Karlu Lonerovi a Josefu Špůrovi za poskytnuté informace a fotky.

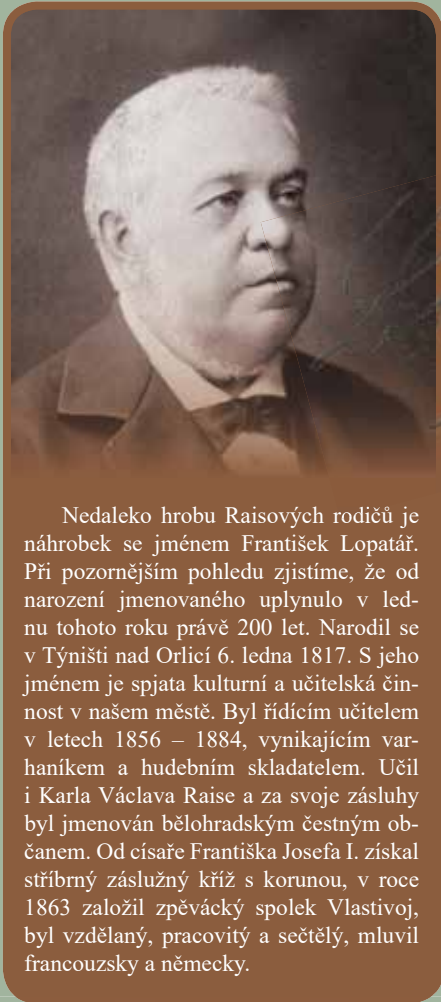
*Ladislav Stuchlík, foto: archiv Karla Lonera a MKS*



*Stavba cihelny v Mlázovicích*



# FRANTIŠEK LOPATÁŘ



Nedaleko hrobu Raisových rodičů je náhrobek se jménem František Lopatář. Při pozornějším pohledu zjistíme, že od narození jmenovaného uplynulo v lednu tohoto roku právě 200 let. Narodil se v Týništi nad Orlicí 6. ledna 1817. S jeho jménem je spjata kulturní a učitelská činnost v našem městě. Byl řídicím učitelem v letech 1856 – 1884, vynikajícím varhaníkem a hudebním skladatelem. Učil i Karla Václava Raise a za svoje zásluhy byl jmenován bělohradským čestným občanem. Od císaře Františka Josefa I. získal stříbrný záslužný kříž s korunou, v roce 1863 založil zpěvácký spolek Vlastivoj, byl vzdělaný, pracovitý a sečtělý, mluvil francouzsky a německy.

*V roce 1870 byl předsedou Budče Novopacké. Těto etapy jeho života si všimněme podrobněji. Předkládáme zde našim čtenářům dosud nikde neuverejněné zajímavosti.*

*Počátek byl v mé knihovně kuriozit, kde jsem našel silný svazek s názvem*

## POSEL Z BUDČE

### Týdenník vychovatelský

pro národní učitelstvo v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku

Heslo: Slovo k věci, jazyk k srdci, ruce k dílu.  
Ročník první, rok 1870

*a tam v čísle 9, v Praze ve čtvrtek dne 9. března, čteme nadpis **Novo - Packá Buděč**.*

*„Buděč“ byl název spolku sdružujícího učitele a podle zprávy časopisu Český lev z 20. srpna 1870 bylo tehdy v Čechách 51 českých učitelských jednot, z nich 46 se se jmenovalo „Buděč“. Jejich činnost spočívala hlavně ve výměně zkušeností mezi učiteli při členských schůzích, spojených s přednáškami. Jednota se příležitostně vyjadřovala k veřejným záležitostem, zejména pokud se týkaly postavení učitelů.*

*O postavení jednoty v rámci města Nové Paky při jejím založení mluví stránka 75 „Posla“.*

*Dne 24. února o půl desáté hodině shromáždilo se učitelstvo ve třetí třídě hlavní školy k první své schůzi. V 10 hodin seřadil se „Sokol“ a zpěvácký spolek „Hlasoň“ před školní budovou, odkud se průvod v následujícím pořádku do klášterního chrámu Páně ubíral. Za hudbou následovali četně shromáždění Sokolové s praporem, po těch šla slavná městská rada a obecní zastupitelstvo, pak*

*zpěvácký spolek „Hlasoň“ se svým praporem a konečně „Buděč“.*

*Po mši svaté, kterou sloužil veledůstojný děkan p. Machačka, zpívána byla vokální mše, po ukončení šel průvod zpět ke školní budově. Učitelé a pozvaní hosté se odebrali do třetí třídy ke schůzi, spolky pak své prapory k uložení doprovodily.*

*Prozatímní předseda p. Fr. Lopatář, učitel v Bělohradě, zahájil schůzi u přítomnosti c. k. školního inspektora co policejního komisaře p. Kazibundy výbornou řečí, v které byl častěji pochvalou vytrhován a konečně hlučným potleskem a voláním „v ýborně“ odměněn.*

*Obsah řeči té je následující:*

*Vážení páni kolegové!*

*Podle hesla po celé naší vlasti milé se rozléhajícího „Společujme se!“ zarazili jsme i my na vyzvání páni kolegův novopackých jednot učitelskou „Buděč“, jež nás stává pod prapor nového sblížení se a přátelství, jež má upravit mezi námi svazek k sobě mocně poutající...*

Následuje výtčení programu, jímž je podpora duchovní vzájemnosti učitelů, zesilování jejich vytrvalosti. Budou řešeny zásady vychovatelské a vzdělávací v zájmu sounáležitosti a po dědinách šířeny. Spolek se stane střediskem národně smýšlejšího učitelstva, výchova vychází z náboženských zásad. V činnosti naleznou místo i přednášky praktické ku vzdělání učitelů a řečník projev uzavírá:

*Na nás jest a na mládeži naší, abychom spojili co odznak doby naší pochodeň osvěty a svobody!*

Dále byly čteny pozdravné dopisy, např. od jednoty Buděč z Prahy a Hořic a z redakce „Po-

sla z Budče“. Byl zvolen výbor s předsedou Františkem Lopatářem a dalšími členy z Nové Paky, Svatojanského Újezda, Úbislavic, Libštátu a Lomnice. Schůze byla ukončena a účastníci se odebrali do sálu p. Berga ke společnému obědu, c. a. k. školní inspektor odjel do Jičína. Po obědě přišla hudba, Sokolové a četní místní občané, zpěv a tanec trval až dlouho po půlnoci.

Toto nadšení ovšem dlouho nevydrželo, a tak na druhé schůzi 19. dubna se sešlo 30 učitelů, na třetí 23. června 24 a na čtvrté 15. prosince jen členů 18. Nepřišel ani předseda František Lopatář a vzkázal, že pro příští rok do výboru kandidovat nebude. Tím končí jeho krátká, ale velice významná úloha v dějinách školství na Novopacku.

Ještě poznámka výboru k účasti, či spíše neúčasti učitelů na schůzích. V den druhé schůze bylo nádherné počasí, a to podle předsednictva odlákalo mnohé do přírody, jiní vyhledali zábavu jinou a třetí jsou ke snahám „Budče“ lhostejní. V den čtvrté schůze 15. prosince zase bylo na vině počasí nepříznivé. Zde je nutné připomenout k docházce učitelů z okolí, že provoz na železniční trati v úseku Stará Paka - Ostroměň byl zahájen až v roce 1871 a Lomnice - Stará Paka v roce 1905.

František Lopatář se dále věnoval učitelské a hudební činnosti v našem městě a stál při kladení základního kamene nové školní budovy dne 18. dubna 1875 a celý obřad podrobně popsal. Na odpočinek odešel v r. 1884 a o šest let později 15. prosince 1890 umírá.

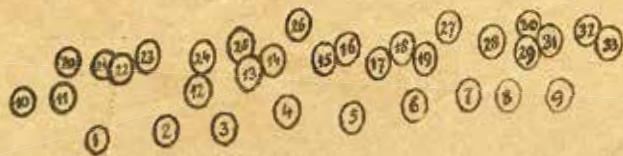
*Jiří Vacek, foto archiv*



*Rodina Fr. Lopatáře, uprostřed syn Stanislav*



*Bělohradský zpěvácký spolek  
"Vlastivoj"  
r. c. 1864.*



- |                                 |                                     |                               |
|---------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------|
| 1 Pekárek, podnikatel cukrovary | 12 Stanislav, kotel předzpěvák      | 23 Knejš Vilém, hospodář      |
| 2 Cach, obchodní panství        | 13 Sule, malíř „Banker“             | 24 Bílek Josef, obchodník     |
| 3 Hátle Alois, kupec            | 14 Březina Klement, učitel          | 25 Kčetis, Prostr. N. Ves     |
| 4 Lopatář Fr., říd. učitel      | 15 Babák, hospod. adjunkt           | 26                            |
| 5 Malý Václ., poštmistr         | 16 Lopatář Stan., tel. mistr        | 27 Sedláček Václ., stropník   |
| 6 Beněš, pekář                  | 17 Havel, hospod. adjunkt           | 28 Crha Fr., nájemce pivovaru |
| 7 Koška, truhlář                | 18 Kysela, učitel                   | 29 Vagner Václ., krejčí       |
| 8 Řehák, strojník               | 19 Vágenknecht                      | 30 Plecháč                    |
| 9 Rozkovec, panský zahradník    | 20 Franz Ant., obchodník            | 31 Plecháč                    |
| 10 Hátle, kupec mládeže         | 21 Crha, mlynář a nájemce cukrovary | 32 Pech, krejčí a komisar     |
| 11 Sehnal, čbuvník              | 22 Vaňura, kapelník                 | 33 Macnar, Fr. N. Ves         |

**O VÝZNAMU O OBLÍBENOSTI FRANTIŠKA LOPATÁŘE V BĚLOHRADĚ SVĚDČÍ ZÁPIS ZE ŠKOLNÍ KRONIKY.**

Dne 14. května 1882 odevzdán byl slavnostním způsobem učiteli Františku Lopatáři stříbrný záslužný kříž Františka Josefa I., který mu byl udělen za mnoholeté a zdárné působení ve školství. Zdejší místní školní rada se chopila této příležitosti, by milovanému svému učiteli, který již přes 26 let na zdejší škole působil, úctu a vděčnost na jevo dala a usnesla se tudíž na tom, aby odevzdání záslužného kříže způsobem co možná důstojným oslaveno bylo. Slavnost položena na 14. května 1882.

V předvečer slavnosti uspořádala zdejší „Občanská beseda“ spolu se sborem hasičským a spolky řemeslnickými průvod s pochodněmi a lampiony k bytu oslavence, kdež předneseno zpěváky a hudebníky střídavě zastaveníčko. Sotva ráno druhého dne svítati začalo, oznamovala střelba z hmoždířů, že nastal den slavnostní. Slavnost sama začala o půl 10. hodině dopolední v místnosti I. tř. zdejší škol. budovy, která k tomu cíli vkusně vyzdobena byla. Krátce před počtím slavnosti přibylí sem předseda c. k. okresní školní rady místopředsedla rada p. J. Freyburk a c. k. okresní škol. inspektor p. F. Kazbunda. Vstoupivše do slavnostní síně uvítání byli oba tito vzácní hosté dvěma žákyněmi, jež podaly jim vkusné kytice. Účastenectví ostatních pozvaných hostů bylo veliké. Přítomni byli členové obecního zastupitelstva jak obce zdejší, tak i obcí okolních, místní duchovenstvo, úředníci velkostatku, sbor dobrovolných hasičů, Občanská beseda, spolky řemeslnické a divadelní ochotníci. Zastoupení okolních sborů učitelských, Budče novopacké, míletínské, školní mládež a mnoho obecnstva, které pro nedostatek místa uvnitř před školní budovou veliký zástup tvořilo.



*Dům ve kterém Fr. Lopatář bydlel*



# FILIP HARTMAN

## VE STOPÁCH VAŠKA FEJFARA

Autokrošař Václav Fejfar z nedalekých Lužan je autokrosovou legendou. Fanoušci tohoto adrenalinového sportu ale dobře znají také nadějného jezdce kategorie Junior buggy čtrnáctiletého Filipa Hartmana. Ten bydlí jen nedaleko v Chotči a Vašek Fejfar je pro něj velkým vzorem. Žák osmé třídy Základní školy K. V. Raise v Lázních Bělohradě závodí už pátou sezonu, z toho druhou v kategorii Junior buggy.

### *Filipe, jak ses dostal k autokrosu?*

S tatkou jsme občas jezdili k panu Fejfarovi, kde jsme obhlíželi jeho závodní speciál, tatčova firma mu i občas sponzorsky pomáhala. Samozřejmostí byla i návštěva autokrosových závodů ve Štikovské roklí v Nové Pace. Já sám jsem rád od malička řídil vše, co mělo volant. Už ve 3 letech jsem lital s traktůrkem po zahradě a v 6 letech jsem dokázal řídit naši felicii nebo destu a traktor, který mají na pile. Protože jsem nedosáhl ze sedadla na pedály, musel jsem u toho stát, abych viděl ven. No a pak se v Chotči začaly konat Motosrazy, kde se vystavovaly dopravní prostředky různého stáří, které místní občané našli doma v garážích a stodolách, a to jak staré motorky tak i auta a traktůrky. Na tuto akci byli také zváni hosté z různých odvětví motosportu, a tak jsme se také seznámili s mým, dnes největším, autokrosovým soupeřem, ale zároveň kamarádem Jakubem Novotným z Jičína, který v té době již závodil v kategorii Racer buggy 125 ccm, a jehož bugina se nám moc líbila. To jsme ale vůbec netušili, co to všechno obnáší...

### *Jaké bylo tvoje první auto, jaký mělo obsah a který závod byl tvým prvním?*

No a právě buginka s motorem YAMAHA o obsahu 125 ccm byla mým prvním speciálem. V této kategorii jsem začal závodit v 9 letech. Strávil jsem zde 2 autokrosově sezóny a na třetí mi právě v dílně pana Fejfara postavili novou větší buginu s motorem KTM s obsahem 250 ccm. Mým úplně prvním závodem byl závod na Mezinárodním mistrovství České republiky v Humpolci, kde jsme však hned v prvním měřeném

tréninku zničili motor, takže jak závod začal, tak taky hned skončil. Dva týdny nato se ale konal další závod MMČR v Nové Pace, na který jsme už pořídili pro jistotu i náhradní motor a kde jsem si už pěkně zazávodil.

### *Vloni jsi poprvé nakoukl do seriálu mistrovství Evropy. Co pro tebe bylo největším zážitkem?*

Na konci třetí sezóny se nám naskytlá příležitost koupit naši první velkou buginu, tzv. „Juniorku“, která má též motor YAMAHA, ale už s obsahem 600 ccm. Bugina je po mistru Evropy v kategorii Junior buggy pro rok 2014 Filipu Šmídovi, a tím se pro mě začala otevírat též autokrosová Evropa. Je to pro mě obrovský zážitek závodit jak na domácích tratích, jako je Nová Paka nebo Přerov, tak na těch zahraničních. Mezi mě nejoblíbenější patří italská Maggiora. Líbilo se mi také v litevské Vilkyčiai nebo francouzské Saint Georges, kde jsem vybojoval prozatím svoje nejlepší evropské výsledky, když jsem dojel ve finále na 4. místě. Každý tento závod si moc užívám a to již od dlouhých cest naším autobusem přestavěným na obytný vůz včetně garáže pro buginu. Rád také sleduji a učím se od svých starších a hlavně zkušenějších „kolegů“ jako je Václav Fejfar, Bernd Stubbe nebo Petr Nikodém, který letos ve svých 18 letech vybojoval titul mistra Evropy v kategorii buggy 1600 ccm.

### *Letos devítidílný seriál mistrovství Evropy už skončil. Jakých jsi dosáhl výsledků a jsi s nimi spokojen?*

Letošní sezóna byla opravdu náročná, protože jsme absolvovali nejen celou republikovou sezónu, kde jsem celkově obsadil 3. místo, ale také všechny závody seriálu mistrovství Evropy, kde je konkurence opravdu veliká. Zde jsem se celkově umístil na 9. místě. Na začátku sezóny jsme doufali v o něco lepší umístění, ale bohužel nás letos provázelo dost technických problémů a já se mám také ještě co učit, abych se zlepšil. Takže jsme rádi za ty zkušenosti, které jsme za celou sezónu posbírali, a do té příští už teď vymýšlíme, co je třeba přes zimu změnit, aby to bylo za rok lepší...



*Autokrošáři tradičně jako nejlepší hodnotí závody v Nové Pace. Jak to vidíš ty? Nová Paka je vlastně tvou domovskou tratí. Trénuješ na ní?*

V Nové Pace závodím moc rád, je to trať moc pěkná, ale co se týče trénování, tak to je dost problém se tam dostat... A je to škoda, protože když pak přijedeme na evropské tratě, tak je vidět, že domácí závodníci mají ty tratě naježděné, a to pak je při závodech opravdu znát...

*S jakým autem závodíš a kdo ti ho připravuje?*

Závodím tedy s buginou s motorem YAMAHA o obsahu 600 ccm a na každý závod mi ji připravují naši mechanici Štěpán a Honza pod vedením a dohledem tatky. Ti všichni mě pak také doprovázejí na všechny závody, za což všem moc děkuji, protože celý víkend se opravdu nezastaví a stále mají co dělat.

*Jak spolupracuješ s Vaškem Fejfarem? Pomohl a pomáhá ti nějak v tvých začátcích?*

Ano, pan Fejfar i jeho tým mi pomáhají. Jednak pro nás vyrábějí některé náhradní díly, snaží se nám ale poradit i během závodů. Dále pak také spolupracujeme s Filipem Šmídem a jeho týmem. Filip mi hodně pomáhal během celé sezóny, před každým závodem, hlavně tam, kde jsem jel poprvé, se mnou prošel trať a snažil se mi poradit, jak kterou zatáčku projet. Moc všem také děkuji.

*Nemáš při závodech strach? Já jsem se s Vaškem Fejfarem jednou svezl ve Štíkovské roklí a byl to jeden z mých největších adrenalinových zážitků v životě...*

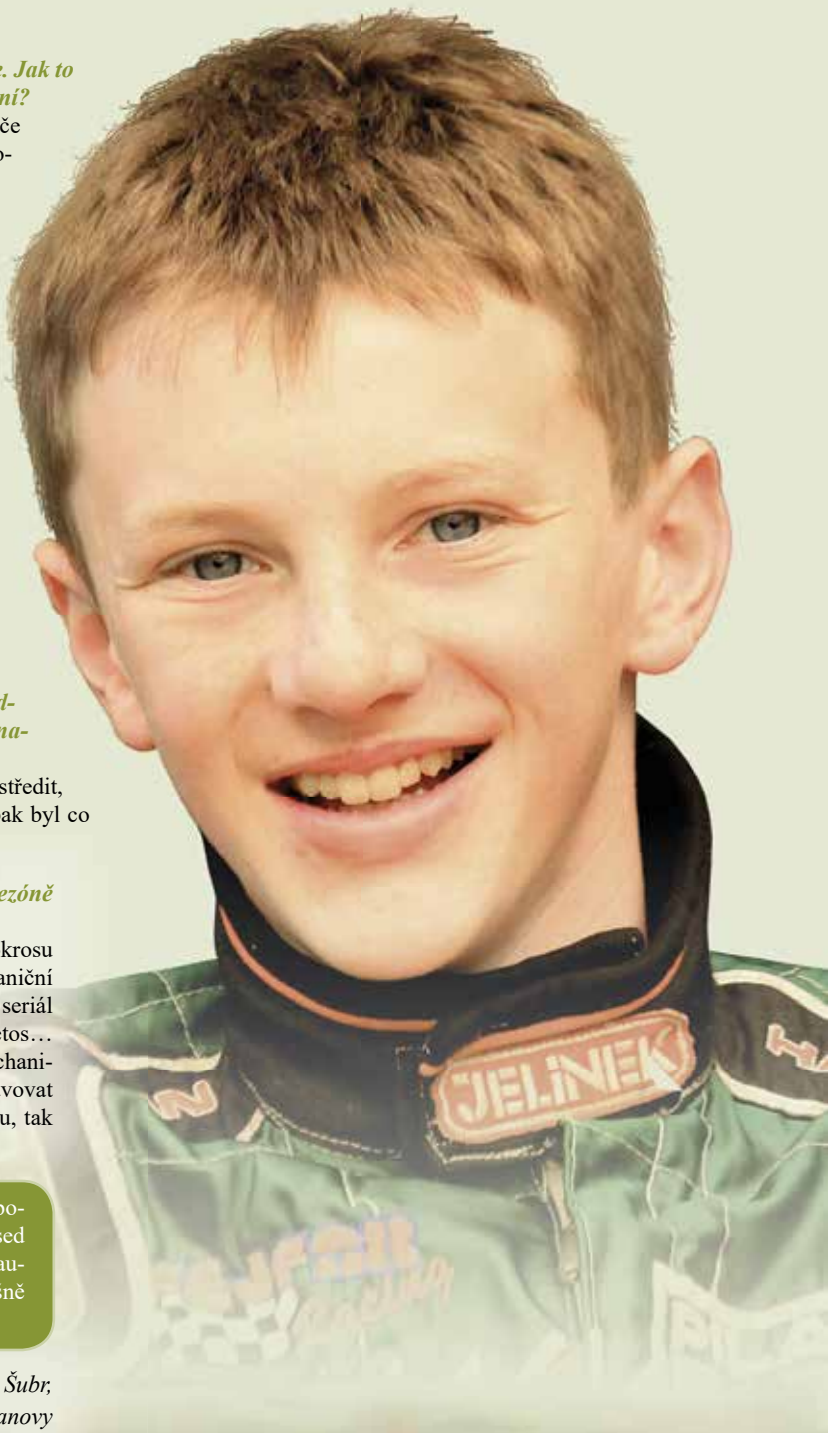
Na strach není moc čas, na každý závod se snažím co nejvíc soustředit, abych hlavně dobře odstartoval, protože to je moc důležité, abych pak byl co nejrychlejší a nedělal chyby. A stačí, že se za mě bojí mamka...

*Jaké závody ještě letos pojedíš a co bys chtěl absolvovat v sezóně příští?*

Letos nás čekají ještě 3 závody. Dva závody amatérského autokrosu seriálu Kosice cup, které jezdím jako tréninkové, a pak poslední zahraniční závod v Maďarsku, který patří do seriálu Zóny Střední Evropy. Tento seriál jsem v loňském roce vyhrál, tak uvidím, jestli si mi to podaří i letos... No a pak už buginu schováme do dílny a za spolupráce našich mechaniků a mechaniků pana Fejfara začneme buginu přestavovat a připravovat na sezónu 2018, kdy plánujeme odjet jak celou republikovou sezónu, tak i evropskou.

Filipovi děkuji za rozhovor a přeji mu, aby v autokrosové kariéře pokračoval minimálně se stejnými úspěchy, jakých dosáhl jeho soused a velký vzor Václav Fejfar. A možná brzy uvidíme na velkých autokrosovéch závodech Hartmanů dva, neboť s autokrosem úspěšně koketuje i Filipův sedmiletý bratr Václav.

*Pavel Šubr;  
foto: archiv rodiny Hartmanovy*





# ŘEMESLA V ZRCADLE ČASU

## OBKLADAČI

Obklady a interiérová dlažba se zprvu objevovaly jen v okolí kachlových kamen, která byla ve velké většině dominantou celé sednice (jak se tehdy obytným místnostem říkávalo). Postupem času se obkladačky a dlaždice nastěhovaly do koupelen, kuchyní, chodeb... a dnes jsou nezbytným prvkem nejen v interiérech, ale i v exteriérovém prostředí.

Jak toto řemeslo na Bělohradsku ovlivňoval postupující čas, ochotně zavzpomínal **Leoš Portyk**, který mně na úvod vysvětlil, odkud pochází rčení „sprostej jak dlaždič“.

„Když se při dláždění chodníků dlaždiči uhodili paličkou do prstu, tak sprostě nadávali a kolemjdoucí to samozřejmě slyšeli. Obkladač se taky bouchne do prstu nesčetněkrát, ale nikdo to jeho klení neslyší, proto to odnesl jen dlaždiči.“



Leoš Portyk

### *Kdy sis poprvé „přičuchnul“ k obkladačině?*

Můj otčí Vladimír Ditrych z Nové Paky byl obkladačem v OSP a celá parta řemeslníků se scházela u něho na chalupě v Horních Lánech. Mě ještě jako malého zvědavého kluka zajímalo, co všechno ke své profesi „středové“ potřebují, a tak ve čtrnácti mě začali brát s sebou na melouchy, kde jsem jim obkladačky podával, namácel a rozkládal. Tehdy jsem si řekl, že ničím jiným být nechci, a vyučil jsem se obkladačem v bělohradském učilišti pro OSP. Do školy jsem chodil v Bělohradě a praxi jsem získával u té party obkladačů, ke které jsem po vyučení nastoupil. Byli to pánové Zeman z Lánů, Materna se synem z Heřmanic a Nyderle s Čmuchačem z Nové Paky.

### *U tohoto řemesla na Bělohradsku nelze přehlédnout kamnáře Františka Fleka. Pan Ditrych u něho po vyučení začínal, že?*

Otčí se vyučil obkladačem – kamnářem v Plzni, ale své první zkušenosti získával u kamnáře **Franty Fleka**, který byl v té době asi jediný zdejší řemeslník v tomto oboru.

O něm je všeobecně známo, že vždycky říkával: „Dejte mně dlouhou slámu, abych si moh lehnout, pivečko na žízeň a trochu rumu na zahřátí, abyste nemuseli topit.“ Ve skutečnosti chtěl dlouhou slámu, aby vanu nepoškrábal, když v ní stál a obkládal přilehlé stěny. Tradovalo se ale, že to chce proto, aby ho tvrdá vana netlačila, když v ní leží. A jako uznávaný místní herec a komediant si liboval v situaci, když se vraceli domů, rychle si lehl do vany s lahví piva a předstíral, že odpočívá.



Vlevo František Flek s dcerou a vnučkou

### *V OSP jste asi obkládali většinou pro firmy, a pro domácnosti větší-moc ne. Nebo se mýlím?*

No jo, prioritní zakázky byly pro firmy, školy a objekty města. Tenkrát jsme rodinné domky a byty obkládali po práci melouchem.

To dnes, živnostníkem jsem od revoluce, u mě převažují zakázky v rodinných domech, penzionech, fitness centrech a malých firmách.

### *Jakým vývojem tedy prošlo řemeslo od svých prvopočátků?*

Pořád jde o lepení obkladů a dlažby na zeď nebo podlahu, ale to je v podstatě vše, co spojuje dobu minulou s dneškem. Dřív se obklad lepil na tzv. buchty a dlažba se kladla ještě do mokrého betonu a pro zdárný výsledek bylo nutné obkladačky a dlaždičky předem namáčet do vody. Převládal jednotný rozměr obkladaček 15x15 cm a jiný než bílý dekor byl spíše výjimkou. Ale již existovaly krajovky se zaoblenými rohy a třeba i listely. Pro řezání se používala malá ruční řezačka, která měla jen krátké vedení dle okraje obkladačky.

Keramický obklad a dlažba urazila velký kus cesty. Nabídka rozměrů je hodně pestrá a škála dekorů je tak široká, že umožňuje výběr každému dle jeho představ. Existuje mnoho druhů lepidel, penetrací a různých přísad určených pro použití v odlišných prostředích. Již dávno neplatí, že pro kvalitní výsledný efekt je zapotřebí jen precizní práce, ale alfou a omegou je i dodržení pracovního postupu dle použité chemie a druhu obkladu, protože existuje mnoho firem vyrábějících lepidla a různé směsi, jejichž míchání se liší co do poměru, tak i do doby zpracování.

### *Co ti nejvíce ulehčuje práci?*

Náradí je neustále inovované a co bylo ještě před pár lety pokrokové, dnes je již „muzejní klenot“, ale v poslední době je pro mě velkým přínosem rozpěrná tyč mezi strop a podlahu pro nivelák. Zaměřím rovinu např. i na schodišti.

### *Podléhá výběr dekorů nějakým módním trendům?*

Rozhodně a nejen barevnými dekory, ale i rozměry. Trendem poslední doby jsou velké formáty, které měří i ke 2 metřům.

Třeba teď hodně frčí šedá barva. Ale když dělám několikátou šedou koupelnu, tak už mi to přijde hodně fádní.

Dokonce, tak jako i v jiných oborech, je i zde moderní retro. Třeba hodně žádaná je mozaika, která umožňuje přizpůsobit se i různým tvarům.



### Jak zůstává v obraze „co právě frčí“?

Trendy sledují. Pravidelně jezdíme na školení dodavatelských firem jak správně používat jejich nové výrobky a pravidelně navštěvují veletrh obkladů a dlažeb v italské Bologni. Itálie stále v tomto oboru drží prim a určuje tak směr v celé Evropě. I když tady v kterémkoli obchodě s obklady je takový výběr, že vybrat si z množství dekorů a rozměrů není jednoduché. Teprve v Itálii člověk vidí, jaké nové prvky do tohoto oboru jsou vnášeny.

*Hodně obkladů a dlažeb provádí i zednické firmy, nebo si i kutilové zhotoví „dítko“ svépomocí.*

Kdo je šikovnej a pečlivej, určitě si dokáže obložit třeba koupelnu, nebo položit dlažbu v chodbě sám. Dnes je nutné k této profesi mít kvalitní nářadí. Míchadla, nerezová hladítka, vykružovačky... řezačky. Na těch je nejlépe vidět, jak postupuje vývoj. Dřív mně stačila třiceticentimetrová, dnes už nestačí ani jeden a půl metru. Každý tedy musí zvážit, zda se mu pořízení tohoto nářadí vyplatí a jestli ho ještě někdy využije.

### Obkládáš i bazény?

To je dokonce podstatná část mých zakázek. Zde je kreativita zákazníků nekonečná. Často chtějí mít na dně vyobrazený nějaký motiv, což dobře umožňuje právě použití mozaiky. Dokonce místo, kde obkládám bazén, někdy hodně překvapí. Na jaře jsem dělal bazén v půdním apartmánu ve starém činžáku na Smíchově, odkud byl špičkovéj výhled na Prahu, a teď tvořím bazén v podzemí ve skále v Českem ráji.

Pro dokončování okrajů bazénů používám prvky bělohradské firmy F – beton **Milana France**.



### Milane, jak ty ses dostal k výrobě bazénových lemů?

Vždycky mě lákala výroba nějakých stavebních prvků, ke kterým jsem tehdy jako stavbyvedoucí měl blízko. Myšlenku věnovat se výrobě betonových prvků k bazénům mně vnuknul kamarád, který se v „bazenařině“ pohybuje už dlouho. V té době šlo svým způsobem i o díru na trhu, no a tak jsem do toho šel.

### Jaký tedy nabízíš sortiment?

Dneska vyrábíme bazénové lemy, dlažby nebo odtokové žlaby. Většinou jde o dovybavení exteriérových bazénů, protože interiérové mají okraj řešený s přelivem a tam dodáváme jen žlaby. Samozřejmě nejjednodušší je vyrábět standardní typovou nabídku a nijak si to, jak se říká, nekomplikovat, ale doba je taková, že s tím si nevystačíš. Tak se snažíme vyhovět i zákazníkům se specifickými požadavky. A to tvarem i dekorem.



### Převyšuje zájem o nějaký odstín nad ostatními dekory?

Trendem poslední doby jsou přírodní barvy. Zatímco dřív byla spíše zvýšená poptávka po pastelových barvách, dnes převažuje zájem o dekory imitující pískovec, cihlu, nebo dřevo.

Nepřehlédnutelným řemeslníkem zastupujícím v tomto oboru mladší generaci je **Michal Kraus** z Horní Nové Vsi, který se vyučil zedníčině, ale obkladačem je již dvanáct let.

„Specializujeme se na kalibrované a větší formáty a provádíme zakázky, které lze zvládnout ve třech lidech,“ stručně představuje zaměření své firmy Michal.

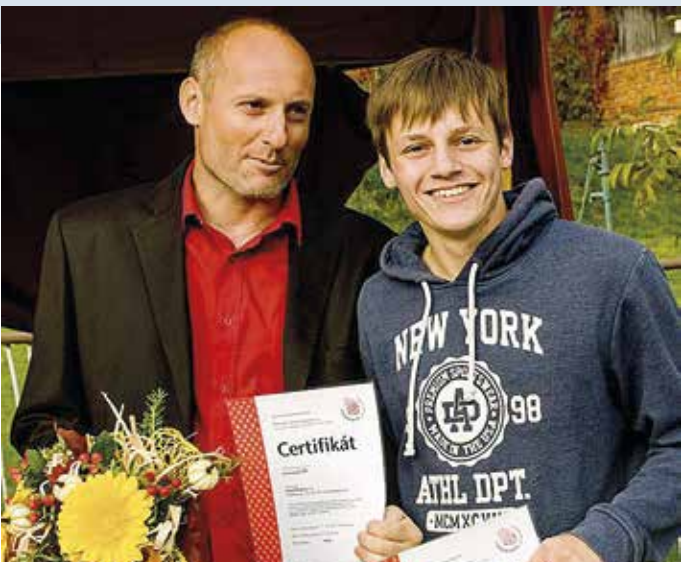
### Co momentálně ztrpčuje obkladačům život?

U menších formátů je nešvarem poslední doby velká tolerance rozměrů, kde pak nelze dosáhnout požadované kvality odvedené práce. Pro zabezpečení výsledného efektu se snažíme jít cestou kalibrovaných rozměrů, což je ovšem dražší varianta.

### A jakým směrem se bude toto řemeslo ubírat?

To je těžké předpovědět, ale trendem je zvětšování formátů, málo se dnes obkládá až ke stropu a někde už dokonce obklad vytlačuje omyvatelný nátěr. Dodavatelské firmy neustále zdokonalují směsi lepidel a nabídka je čím dál pestřejší.

Jaroslav Voves, foto: autor, archiv



## PEČIVO OD RÝDLŮ MÁ CERTIFIKÁT

V sobotu 7. října pořádala obec Holovousy 13. ročník Slavností Holovouského malináče. Již tradičně je každým rokem do programu zařazováno i slavnostní předání certifikátů **PODKRKOŇSKÝ REGIONÁLNÍ PRODUKT** pro nově oceněné výrobky. Asociace regionálních značek a Místní akční skupina Podchlumí, z.s. letos udělila na základě rozhodnutí certifikační komise toto ocenění i pečivu z pekařství u Rýdlů.

Jde i o poděkování všem zaměstnancům pekárny, kteří denně toto chutné pečivo vyrábí a pro zákazníky pak o ubezpečení, že si vybírají dobrého „pekaře“.

(jv)

# POHNUTÉ OSUDY OBYVATEL JEDNÉ Z HORNOVESKÝCH CHALUP

Na zadní straně Bělohradských listů č. 1/2017 je fotografie zasněženého stavení starobylé hornoveské chalupy současného č. p. 89, jejíž existence je potvrzena již za války třicetileté. I když v držbě chalupy se vystřídalo mnoho rodin různých jmen, věnovat se budeme pouze třem rodinám, které v 18. stol. chalupu držely a na ní hospodařily.

## KDE CHALUPU NAJDEME

Najdeme ji na Třetí Straně u lávky přes Javorku nedaleko benzinové pumpy. Byla postavena mezi meandrujícím tokem Javorky (které v té době naši staří říkali **Zlatnice**) a v té době ještě existujícím **Velkým Křančilovským rybníkem** rozlévajícím se do protáhlého tvaru východně od Javorky a souběžně s ní. Pravý břeh rybníka probíhající hned za zahradou tohoto i sousedních stavení byl zvýšený navážkou zeminy a ještě dnes lze jeho průběh pozorovat ve zřetelné terénní vlně za zahradami všech těchto stavení. Samotná, a již nedochovaná, hráz rybníka s výpustí byla nedaleko po proudu za tímto stavením, a tudíž v těchto místech byl rybník nehlubší.

## SMŮLA V RODINĚ FLUMOVÝCH A TRAGICKÁ SMRT ZETĚ JIŘÍKA MERTY

Od konce 17. stol. chalupu tuto po dvě generace držela rodina **Flumových**, která sem přišla z Brtve jako první toho příjmení na H. N. Vsi. Jejich předci a po nich potomci stejného příjmení vlastnili v Brtvi po několika generacích chalupu č. p. 10 a při ní provozovali pohostinskou živnost. Pak ji prodali Bartoníčkovým, jejichž potomci ji vlastní doposud.

Z hornoveských Flumů druhý v pořadí **Vavřinec Flum** (\*8. 8. 1670) měl s manželkou Marií 6 dětí, které až na Kateřinu všechny v dětském věku pomřely. Nebylo to nic neobvyklého, protože dětská úmrtnost v té době byla značná, ale byla to velká smůla pro rodinu, neboť ta po smrti otce vymřela „po meči“.

Dospělostí se dožila pouze nejstarší dcera Kateřina (\*20. 12. 1698) a protože nebylo žádného ze synů, který by usedlost po otci Vavřincovi mohl převzít, ujal se jí v r. 1724 jeho zeť, hraběcí „rajtknecht“ **Jiřík Merta** (\*15. 4. 1701, †19. 6. 1724 ve věku 23 let), nemanželský syn ovdovělé šafářky Kateřiny Mertové z „Doleního dvora“ (v matrice křtů farářem je rodička označena jako „zmrhaná“), za něhož se Kateřina Flumová dne 2. 2. 1724 provdala. Bohužel ale po čtyřech měsících trvání manželství se tříadvacetiletý Jiřík nešťastně utopil. To již nebyla smůla v rodině, to byla tragédie. A jak nás informuje zápis v matrice „*fumusů*“ tak:

„... že z koně do rybníka svržen a utopen byl, sloužíc ten čas při Mil. P. P. hraběti za rajtknechta.“

Pohřeb byl vypraven ze zámku. Nevíme, kdo byl Jiříkovým otcem a kdo s ovdovělou šafářkou po smrti manžela udržoval milostný poměr s následkem, ale péče hraběte o něho a jeho prestižní místo rajtknechta bez robotní povinnosti vzbuzuje různé spekulace. A hrabě v r. 1700 byl dvašedesátiletý a byl již mnoho let vdovcem! Umíme si představit, že Jiřík se u hraběte Bertolda Viléma z Valdštejna staral o jeho jezdecké koně a že k jejich výcviku využíval prostor „*rajtschule*“, tedy jízdárny zřízené tehdy tam, co je dnes před špejcharem západní část zámeckého parku. Nevíme též, kde k jeho tragickému skonu došlo, ale protože hned za chalupou jeho bydliště byl výše zmíněný Velký Křančilovský rybník, místo tragédie se tak samo nabízí.

Manželství Jiříka a Kateřiny Mertových zůstalo bezdětné.

## FRYDRYCH DLAB – KRUTÝM HRABĚTEM ODSOUZENÝ A DVAKRÁT HOLÍ ZTLUČENÝ

O čtvrt století později, v r. 1751, se vlastníkem této chalupy stal **Frydrych Dlab** (\*26. 7. 1730, †15. 7. 1797), syn sedláka Matěje Dlabu ze statku č. p. 11 v P. N. Vsi, který od své svatby po dobu jednoho roku hospodařil na statku č. p. 62 na H. N. Vsi na Skleněném vrchu. Pak statek směnil za tuto chalupu a sem se se svojí rodinou přestěhoval. A protože byl poddaný hraběte Josefa Vilibalda Schaffgotsche (\*1705, †1772) a musel vykonat robotní povinnosti, tak se tehdy šestadvacetiletý v květnu r. 1756 zúčastnil výmlatu obilí ve stodole Zámeckého dvora. Dvůr

stával v prostoru mezi dnešní bělohradskou mateřskou školou a zámeckým parkem a tam Frydrych zřejmě odcizil nějaké vymlácené obilí. Při krádeži byl na potvoru přistižen a bezprostředně poté následoval krutý trest nařízený krutým pánem.

Tuto událost zaznamenal v bělohradské městské pamětnici Jan Vlach, tehdejší městský písař a učitel v jedné osobě, a podle něho i K. V. Rais ve svém díle „*Rodný kraj*“ na str. 19, kde zapsal, že: „*Jeden mlátec Fridrich Dlab, chalupník z Horní Nové Vsi, odciziv něco při mláčení, byl od hraběte Josefa Vilibalda Schaffgotsche odsouzen, aby po tři dny v železech a obojku v bělohradské panské stodole mlátil, dne 20. máje 1756 patnácti ranami a v sobotu k večeru při propuštění opět patnácti ranami ztrásán, čili ztlučen byl.*“

## BYL SEDLÁKEM, PAK CHALUPNÍKEM A SKONČIL JAKO ŽEBRÁK

Nevíme nic o Frydrychových dispozicích potřebných pro úspěšné vedení hospodářství zemědělské usedlosti, nevíme nic o jeho způsobu života, či jeho neřestech, ale zřejmě moc úspěšný, na rozdíl od hraběcího pána, nebyl. To proto, že byl jen jeden rok sedlákem na statku s poli přes 12 ha, pak až do odchodu na výměnek v r. 1785 již jen drobným chalupníkem a hospodařil na pozemcích jen o málo větších 1 ha. A poté, coby již výměnkář, je jeho výskyt zjišťován na různých místech v H. N. Vsi, kde se svojí druhou manželkou Kateřinou žil v podruží. Manželka zemřela v r. 1796 a ovdovělý Frydrych skončil v nouzi. Zemřel sedmašedesátiletý o rok později.

Zato hrabě byl úspěšnější a zastával významné zemské úřady a dokonce ke svému maršovskému statku **přikoupil okolní lesy i se Sněžkou**. Majetek však velice zadlužil.

S Frydrychem však měl jedno společné. Oba se dožili věku šedesátí sedmi let. Však s tím podstatným rozdílem, že hrabě zemřel v jídelně bělohradského zámku při jídle „*byv raněn mrtvicí*“ a Frydrych Dlab o dvacet pět let později hladový a při žebrotě – v prachu silnice v Lánech.

Josef Špür, foto: autor





# ŽIVÁ PAMĚŤ NA BIBLICKÉHO „DOBRÉHO LOTRA“ NA BUKOVINĚ

Přiznám se, že do doby, než jsem se začal zabývat genealogií Bělohradska, jsem jméno **Dismas** nikdy neslyšel. A pokud snad ano, tak možná jako malý kluk v hodinách náboženství, což jsem však dávno již zapomněl.

Dismas je mužské jméno, kterým kdysi dávno, a i tehdy jen zřídka, byli křtěni chlupci podle stejnojmenného svatého, jehož jméno významově znamená – narozený při západu slunce. Ti pak slavili své jmeniny každoročně 13. srpna.

## KDO BYL BIBLICKÝ DISMAS?

Jako sv. **Dismas** bývá označován jeden ze dvou „lotrů“ ukřižovaných na Golgotě spolu s Ježíšem Kristem. A byl to ten „dobrý“ visící na kříži po Kristově pravici. V evangeliu sv. Lukáše (Lk 23, 39–43) se o nich píše:

„Druhý z lotrů, který visel na kříži vlevo, se Kristovi rouhal:

„Copak ty nejsi Mesiáš? Zachraň sebe i nás!“

Dismas jej však okřikl:

„Ty se ani Boha nebojíš? Vždyť jsi odsouzen k stejnému trestu! My ovšem spravedlivě a dostáváme, jen jak si zasloužíme, ale on nic zlého neudělal.“

A dodal:

„Pane, pamatuj na mě, až přijdeš do svého království.“

Ježíš mu odpověděl:

„Amen, pravím ti, dnes budeš se mnou v ráji.“

Tolik bible.

### Sv. Dismas je patronem:

vězňů, odsouzených k trestu smrti, zločinců, delikventů, kriminálníků, výtržníků, napravených zlodějů a lupičů, pohřebních ústavů, jejich majitelů i zaměstnanců, vozků; za dobrou smrt.

Dnes v celém Česku se toto jméno nevyskytuje, protože nikdo pokřtěný jménem Dismas již dávno nežije a nových křtěňátek tohoto jména není. Snad ani není divu. A přesto jeden a pouze jeden takový na bělohradském panství a v celém tom dlouhém období od třicetileté války do současnosti žil. Byl to

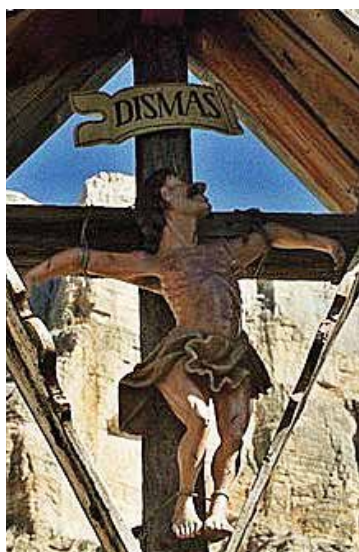
## DISMAS NEUMANN – ŽIVÁ PAMĚŤ „NA DOBRÉHO LOTRA“ NA BUKOVINĚ

Letos 2. července uplynulo již dlouhých 220 let od narození **Dismase Neumanna** (\*2. 7. 1797, †7. 10. 1843 ve věku 46 let), který se narodil v Borovnici na dávno již zaniklé chalupnické usedlosti č. p. 150 (č. p. = číslo popisné, dále již jen č. p.). Oženil se devatenáctiletý v peckovském kostele dne 25. 11. 1816 a jeho manželkou se stala o osm let starší Anna Erbanová (\*20. 5. 1789) narozená na chalupě č. p. 34 na Bukovině.

Dismas po svatbě krátce hospodařil na některé usedlosti v Borovnici a od r. 1822 po tchánovi na chalupě č. p. 34 na Bukovině, kde hospodařil jednadvacet let až do své smrti. Tak až pojedete od Vřesníku k severu a na křížovatce u velkého dřevěného kříže odbočíte na silnici k Bukovině, vzpomeňte na Dismase, protože hned od křížovatky vpravo od silnice ke vsi měl svůj prouzek pole, který kdysi, a jen s kravičkou, obdělával.

Zemřel ještě mladý v r. 1843 a chalupy se ujal jeho syn Josef Neumann.

Osudy syna Josefa a jeho potomků nejsou známé, protože se v r. 1854 s rodinou kamsi odstěhoval.



chalupa č. p. 34 na Bukovině

## DALŠÍ NEUMANNŮVI NA BĚLOHRADSKU

Dismasův starší bratr **Josef Neumann** (\*1790) vlastnil od r. 1814 chalupu č. p. 26 na H. N. Vsi a právě u této rodiny se příjmení v průběhu času změnilo na konečný tvar **Najman**. Jeho potomci v Bělohradě žijí doposud.

### ZAJÍMAVOST NAKONEC

Vlastníkem chalupy se po otci v polovině 19. stol. stal syn **Josef Najman** (\*25. 12. 1818), tedy Dismasův synovec. Na něho se z dětských let pamatoval Václav Pech, kdysi šéfredaktor bělohradských Lázeňských listů a paměť zaznamenal: „Josef Najman byl jednooký a obchodoval s husami. Nakupoval je na trhu v Hořicích a jinde a v Hořicích nakoupené hejno pak hnal po okresní silnici až do místa bydliště. K tomu používal dlouhý prut zakončený na špičce kovovým háčkem a pomocí něho pak udržoval husy v hejnu a na silnici.“

Zajisté od hejna odběhnuvší husy umravňoval tak, že je háčkem na konci prutu chytal za krky a přiváděl k hejnu. Nemohlo to být nic jednoduchého, již s ohledem na ztrátu prostorového vidění jednookého pohaněče. Naštěstí pro něj a jeho živnost nejezdila v té době žádná auta ani motocykly.



č. p. 26 na H. N. Vsi

Nota bene:

Tento článek pro BL jsem z vnitřního popudu a v předstihu začal psát již dne 13. 8. 2017, aniž bych vůbec ještě tušil, že je to právě na sv. Dismase – fakt zvláštní náhoda.

Josef Špür,

foto: autor a Wikipedie

# POLICISTA

POVOLÁNÍ PRO TOHO, KOMU NA BEZPEČNOSTI ZÁLEŽÍ

Také Ty můžeš  
být jedním z nás!



Pomáhat a chránit.

[www.policie.cz/nabor](http://www.policie.cz/nabor)

**BÝT POLICISTOU JE ŠANCÍ A ZÁROVEŇ VÝZVOU PRO TEBE!**

VÝHODY PRÁCE U POLICIE ČR:

- » za rok šest týdnů dovolené
- » ozdravné pobyty
- » jistota pravidelného měsíčního příjmu
- » služební příjem již při nástupu přes 20.000 Kč hrubého
- » po 15 letech doživotní výsluhový příspěvek
- » možnost profesního i kariérního růstu
- » možnosti studia při zaměstnání

PODMÍNKY PŘIJETÍ DO SLUŽEBNÍHO POMĚRU:

- » věk nad 18 let
- » bezúhonnost (čistý trestní rejstřík)
- » minimálně středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou
- » zdravotní, fyzická a osobní způsobilost

**JDEŠ DO TOHO? RÁDI TĚ PŘIVÍTÁME MEZI NÁMI!  
OSOBNĚ TI VŠE VYSVĚTLÍME A NÁZORNĚ UKÁŽEME.**

KONTAKT PRO TEBE:

KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE  
KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

Odbor personální

Oddělení personálního řízení a odměňování

Balbínova 24, 506 01 Jičín

Mgr. Renata Erlebachová

Tel.: +420974533400, e-mail: [renata.erlebachova@pcr.cz](mailto:renata.erlebachova@pcr.cz)

**SEBER SVOU ODVAHU A PŘIJĚ MEZI NÁS!**



## STOLNÍ KALENDÁŘ

s fotografiemi Lázní Bělohradu a okolí  
v prodeji v bělohradských trafikách  
a v Památníku K. V. Raise.

Cena 70 Kč

**nasetelevize.cz**

REPORTÁŽE Z KULTURNÍCH, SPORTOVNÍCH  
A DALŠÍCH AKCÍ V LÁZNÍCH BĚLOHRADĚ

NAJDETE NA

[WWW.LAZNE-BELOHRAD.CZ](http://WWW.LAZNE-BELOHRAD.CZ)

- ODKAZ NAŠE TELEVIZE NEBO PŘÍMO NA

[WWW.NASETELEVIZE.CZ](http://WWW.NASETELEVIZE.CZ)

# KAMENICTVÍ Veverka

Miletín 250

telefon: 493 693 469, mobil: 603 484 779

Otevřeli jsme novou prodejnu  
**vestavných spotřebičů**

**beko**

v **Nové Pace**

naproti autobusáku

vestavné spotřebiče beko



elektro**doubek**.cz



### SPORTOVIŠTĚ

V průběhu září a první poloviny října probíhaly stavební práce na II. etapě výstavby sportoviště v Bažantnici, kde byly postaveny dva nové kurty na plážový volejbal, přístavba tenisové haly, přístřešek na antuku pro tenis, dva nové tenisové kurty a odrazová stěna. Dále byla napojena nová čerpadla na závlahu sportoviště. (pav)



### PARKOVACÍ STÁNÍ

Ve městě jsme vyhotovili celkem cca 30 nových parkovacích míst, a to převážně na sídlišti, ale také podél zdi zámeckého parku v Barákově ulici. Nová parkovací stání plánujeme také v ulici Třetí strana. (pav)



### OPRAVA HŘBITOVNÍ ZDI

Na základě rozhodnutí zastupitelstva města jsme poskytli finanční dar Římskokatolické farnosti Lázně Bělohrad na opravu hřbitovní zdi u hřbitova v Lázních Bělohradě, na kterou jsme kompletně zpracovali výběrové řízení na dodavatele stavby. V pozici investora je Římskokatolická farnost Lázně Bělohrad, které však s realizací a dohledem nad probíhajícími pracemi pomáháme, aby bylo vše v pořádku a zeď byla správně opravena dle zadaných požadavků z výběrového řízení. (pav, lau)



### OPRAVA CHODNÍKU V KOTYKOVĚ ALEJI

Z důvodu rekonstrukce komunikace v Kotykově aleji jsme nuceni kvůli velkému poškození také opravit chodník podél bytového domu v celkové délce 100 metrů. Na chodník budou položeny betonové dlaždice a bude zhotoven odvodňovací žlab, aby veškerá dešťová voda odtékala do kanalizace. Zároveň bude podél domu zhotoven pás z kačírku a dům částečně odvodněn. (pav)



### ŠKOLA V BRTVI

Ve škole v Brtvi, vzhledem k jejímu využívání místními občany, provádíme výměnu oken, rekonstrukci sociálního zařízení, nové obklady, dlažby, vodovod, odpady, dále nové výmalyby, kterých se ujali sami Brteváci. Dále zde jsou nová kamna, zrenovovaná podlaha hlavního sálu a zcela nové osvětlení všech místností. V plánu máme ještě dětské hřiště, venkovní terasu, terénní úpravy a další drobné úpravy a opravy tak, aby budova co nejlépe sloužila k různým setkáním lidí. (pav)



### CYKLISTICKÝ ZÁVOD

V pátek 8. září se v našem městě uskutečnila první etapa mezinárodního cyklistického závodu East Bohemia Tour zařazeného do UCI Europe Tour kategorie 2. 2. 150 cyklistů absolvovalo jedenáctkrát okruh Lázně Bělohrad – Tetín – Vidoň – Červená Třešněná – Lukavec – Černín – pod Byšičky – Dolní Nová Ves s cílem na Malém náměstí. V průběhu závodu si vypracovala až čtyřminutový náskok dvojice Philip Lindau (Švédsko) a Ahmet Orken (Turecko). V závěru byla tato dvojice ale pelotonem dostižena a v hromadném spurtu zvítězil Nor Krister Hagen před Polákem Kamilem Zielińským a Aloisem Kaňkovským. (šup, jv)



### ORIENTAČNÍ BĚH

V sobotu 16. září uspořádal v našem městě oddíl orientačního běhu Sportcentrum Jičín závod Českého poháru ve sprintu. V závodu elitních kategorií závodníci usilovali i o body do Světového rankingu. Trať provedly závodníci přes zámecký park, areál škol, sportovní areál u Bažantnice a park Bažantnice až do cíle u minigolfru. Za deštivého počasí se na start závodu postavilo 1120 závodníků, mezi nimiž v hlavních kategoriích dominovali Vendula Horčíčková (TJ Slovan Luhačovice) a nedávný vítěz závodu Světového poháru v Lotyšsku Vojtěch Král (SK Severka Šumperk). (šup, lau)



### PROJEKT EDISON

V týdnu od 25. září navštívilo naši základní školu 5 zahraničních studentů z Alžírsko, Gruzie, Mexika, Španělska a Turecka. V rámci projektu Edison celý týden prezentovali před žáky 2. stupně informace o svých zemích a společně se zdokonalovali v angličtině, ve středu 27. září se setkali se starostou města a společně 28. září navštívili Liberec. Jejich týdenní pobyt v bělohradské základní škole byl velice přínosný pro obě strany. (šup, paj)

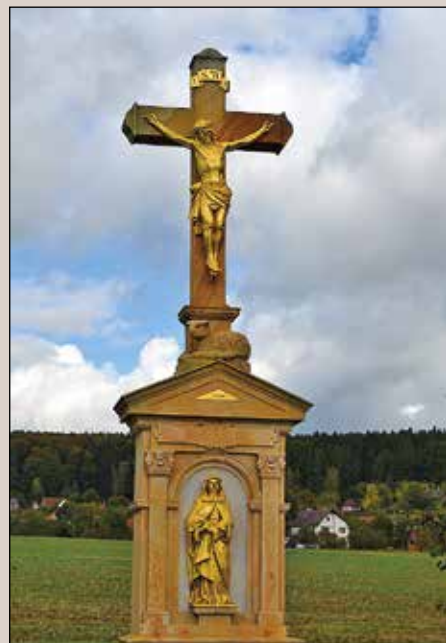


### NOVÉ ŠATNÍ SKŘÍNKY V ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Školní rok 2017/2018 začal pro žáky malým překvapením. Žáci pátého až devátého ročníku našli v prostoru šaten místo obvyklých šatních boxů zcela nové šatní skříňky. Dvojicím žáků tak vznikl jejich soukromý prostor pro odkládání osobních věcí chráněný visacím zámekem. Stejnou skříňku budou žáci využívat od pátého do devátého ročníku, po odchodu ze školy předají skříňku svým mladším spolužákům. Finanční příspěvek na zakoupení skříněk obdržela škola od Města Lázně Bělohrad jako mimořádný příjem rozpočtu, celková vysoutěžená cena za šatní skříňky činila 258 759 Kč. Soutěž vyhrála firma AB Store Poděbrady. Chtěli bychom touto cestou poděkovat našemu zřizovateli za finanční podporu této akce. (jir)

### PÍSKOVCOVÝ KŘÍŽ V BRTVI

Před několika lety neznámý pachatel ukradl z pískovcového kříže na začátku Brtve sochu beránka. Díky iniciativě občanů Brtve zhotovil bělohradský sochař Jiří Sehnal repliku tohoto beránka, která od 5. září 2017 opět zdobí pískovcový kříž. Ten mezitím prošel v roce 2014 kompletní opravou. (šup, las)



# NAD KRONIKOU tehdy ČESKÉ HÁZENÉ

Listuji v kronice házenkářů „táty“ tohoto místního sportu Františka Pecha. Podle mého názoru představuje tato kronika největší sbírku materiálů, které kdy kdo v Bělohradě pracně a s láskou vytvořil. Prohlížím velké množství fotografií, výstřižků z novin, postřehů z utkání i setkání po letech... Moje mužské oko se kochá překrásným družstvem žen, srovnaných do jedné řadové lajny. Tyhle ženy s děvčaty patřily na přelomu padesátých a šedesátých let minulého století mezi špičkové mančafy v kraji. Mužstvo koketovalo i se II. ligou. Mužstvo, na které se zkrátka v Bělohradě „chodilo“. Kapitánkou a kanonýrkou mančafu byla

## MARIE NĚMCOVÁ

V roce 1988, kdy měl bělohradský Sokol stoleté výročí, jsme s Jardu Vovsem vytvořili anketu Sportovce Bělohradu. Právě Marie Němcová obsadila devátou příčku. Hned za fotbalisty, hokejisty, házenkáři, triatlonisty, tenisty...



V Přerově 1956.  
Němcová, Bucharová, Vorlická,  
Barešová, Pliešovská, Weinbauerová,  
Bémová, Minříková, Janatová, Bechtoldová

**Začátkem srpna mobiluji do Pardubic, kde Marie Němcová bydlí.** „Hele, pane Čeliši, teď je dost velké teplo. Určitě do Bělohradu přijedu, ráda si na staré časy zavzpomínám, ale nechte to na to, až ta vedra přejdou!“

**Je začátek září. Krátce po poledni. Lehounce poprchává. Čekám s deštníkem na bělohradském nádraží. Jenom pár minut nám trvalo vysvětlit si Kdo je Kdo. Who is Who, chcete-li angličtinsky. Ve formance Bohumilky, Boudy, zapínám diktafon a nesměle zpovídám paní Marii.**

Narodila jsem se jedenáctého října 35 ve Slaném. Žili jsme ale v Krušných horách. Na zdravotní školu jsem chodila v Bělohradě. Měla jsem dva starší bratry, jeden z nich se zapletl s letáky, skončil na Pankráci, a já musela zdrávkou ještě před maturitou opustit... Ozval se pan Půlpán, šéf Dětské léčebny v Bělohradě, Esplanade, a já se v sedmnácti objevila tady. Primářem byl Janeček, přišla špičková rehabka Prokūpková z Páky, kamarádka Eliška Kohoutková. Zkrátka léčebna, to byl úžasný rodinný podnik... Dodělala jsem si v Hradci rehabilitaci a později i maturu. Ve čtyřiapadesátém jsem si vzala Frantu Němce. Z Marie Kukulové se stala Marie Němcová. Franta byl tři roky na vojně u Černých baronů, pětěpádků, měli jsme trochu stejný osud... Narodila se nám Vladimíra, kterou zbožňoval Onek Černochoch, a za čtyři roky i syn Luděk...

## Paní Marie, pojďme k naší házené.

Z terasy bělohradské Dětské léčebny jsem se dívala na sokolák s hřištěm na házenou. No, a zase u mých začátků byl Franta Pech. Vzal mě na první trénink, dokonce mě přesvědčil, abych vzala funkci jednatelky oddílu. Měly jsme úžasnou partu, po zápasech jsme většinou končily v bažantnické restauraci... V Přerově jsme vyhrály turnaj o postup do

II. ligy, ale tuhle soutěž jsme odmítly. Jezdit do Plzně bylo z finančních důvodů nemožné... Zkusila jsem hrát i v Hradci, v Kuklenách, kam jsem byla jaksi zapůjčena... Ve třiašedesátém jsme z Bělohradu odešli do Pardubic. Ješitnou ženskou potěšilo, když holky jely hrát do Náchoda, že to vzaly z Bělohradu přes Pardubice... Po pětšedesátém jsem jezdila jenom na pětileté srazy...

## V Pardubicích jste házenou nezkusila?

Kdepak. Chodila jsem do Sokola a na volejbal. Zrovna moc spoluhráček jsem ale neznala. Proti Bělohradě, to bylo nic. Víte, já mám Bělohrad tak nějak v krvi. V knihovně jsem si půjčila všechny povídkové knížky Jiřího Sehnala, přečetla je jedním dechem, vzpomínala na lidi i známá místa. I na váš házenkářský minisraz jsem velice ráda přijela.

**Když se náš rozhovor blížil ke konci, seděla nad házenkářskou kronikou skupina spoluhráček a přátel. Tady je pár postřehů, co vylítly do mého bloku:**

„Bláza Minaříková, naše brankářka a skvělá holka, ochrnula. Marie Němcová pro ni dojela do Prahy a přivezla na sraz. Večer v hospodě u Sehnalů byl hodně veselej... Blázu jsme vozili na vozečku jako Švejka paní Müllerová. Bohouš Kyzlink křičel na celý kolo: Na Bělohrad! Na Bělohrad! A Bláza mávala berlí!“ vzpomíná Věra Suchardová, která před lety řídila obranu jejich mančafu.

„Holky hrály v Přerově a my v Ostravě. V Pardubicích jsme se sjeli. Jasně, že jsme chtěli vidět pohár, co holky vyhrály. Místo poháru daly holky do tašky cihly,“ přidává Mirek Rychec, který vedle Vládi Závěského patřil mezi oblíbence bělohradských házenkářek.

„Měla jsem štěstí, že jsem v sedmnácti hrála v družstvu Marie Němcové. Výborné hráčky a dobrá parta. Když už vrčel autobus Hurvínek, kterým jsme s mužským jeli na mistrák, Zdeněk Dejl křičel: Nemám re-

*gistračku! Nemám registračku! Pravidelně. Inu rozržitý pan profesor,“ vypráví Jana Finková, která vždy patřila mezi dobré střelkyně.*

*„Maruška Němcová ráda střílela otočkou. Jako můj brácha Jarďa. Hrál jsem s Maruškou a s Libou Barešovou v jednom útoku, a jak se chystala Maruška k otočce, už jsem si raději kryla obličej,“ doplňuje Jiřina Weinbauerová – Krausová. Její manžel, neházenkář, zato excelentní fotbalista, dodává: „V brance byla Helena Vaňurová, manželka kamaráda Mirka Vaňury. Když skončil balon v bělohradské síti, Mirek, rozený divadelník, vykřikoval: „Mámo! Mámo! Něco ti tam spadlo!““*

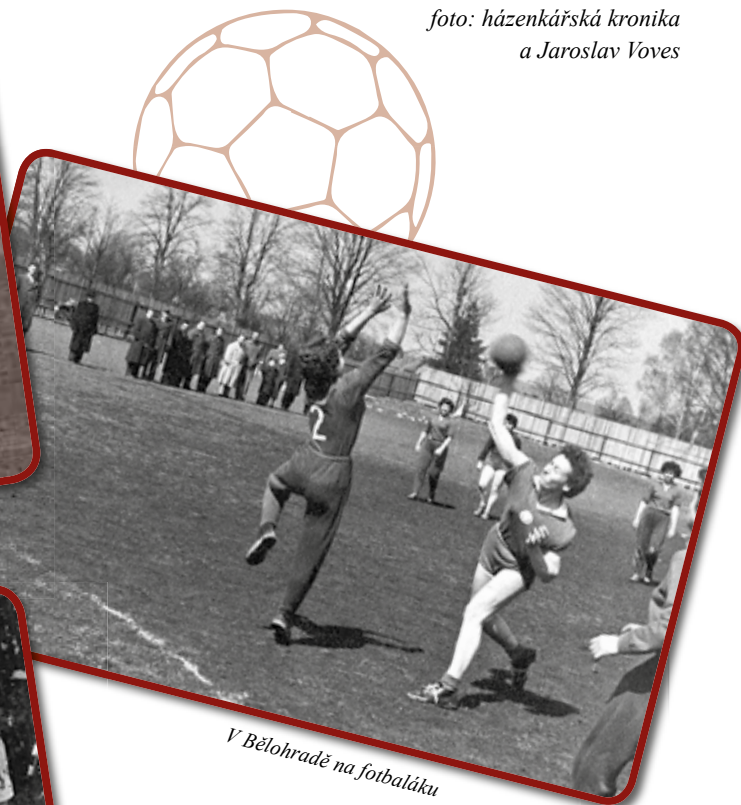
**Když jsem přišel z házenkářského sezení nad kronikou, otevřu esemesku:**

**JSEM VE VLAKU.  
ZA MINUTU ODJEZD.  
BYLO TO VYNIKAJÍCÍ.  
ZDRAVÍM A TĚŠÍM SE  
NA PŘÍŠTÍ SETKÁNÍ - MN.**

*Eduard Čeliš,  
foto: házenkářská kronika  
a Jaroslav Voves*



*Po vítězství nad Dobruškou 6:1 v 57. Stojící Mudrochová, Němcová, Berná, Weinbauerová, Břežinová, Čeřovská. Dole: Štannerová, Minaříková, Benešová a Sálková.*



*V Bělohradě na fotbaláku*



*Sraz vždy byl náš. Stojící: Petrželová, Pliešovská, Kiecová, Weinbauerová, Suchardová, Barešová a Strnadová. Dole: Pechová, Němcová, Jakoubková a Fleková*



*Krausovi, Hofman, Rychecký, Jakoubková, Němcová, Suchardová a Finková*

# Historické fotky z Bělohradu

1



Josef a Františka Fišarovi asi kolem r. 1910

2



3



Pohřeb hraběnky Heleny Merweldtové 23. 2. 1938

4



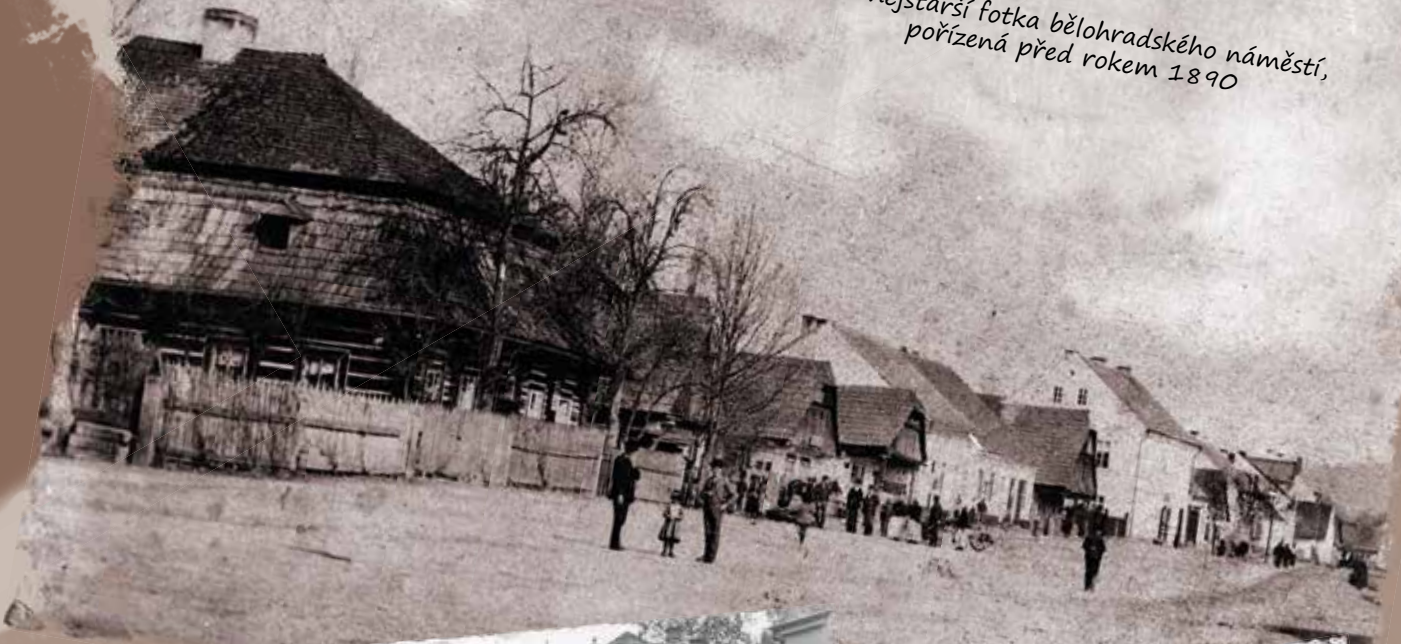
Cvičení hasičů u Císařů, dnes Jiráskovo nábřeží, 15. 6. 1924

5



6

Asi nejstarší fotka bělohradského náměstí,  
pořízená před rokem 1890



7



Vachkova ulice kolem  
roku 1968

8



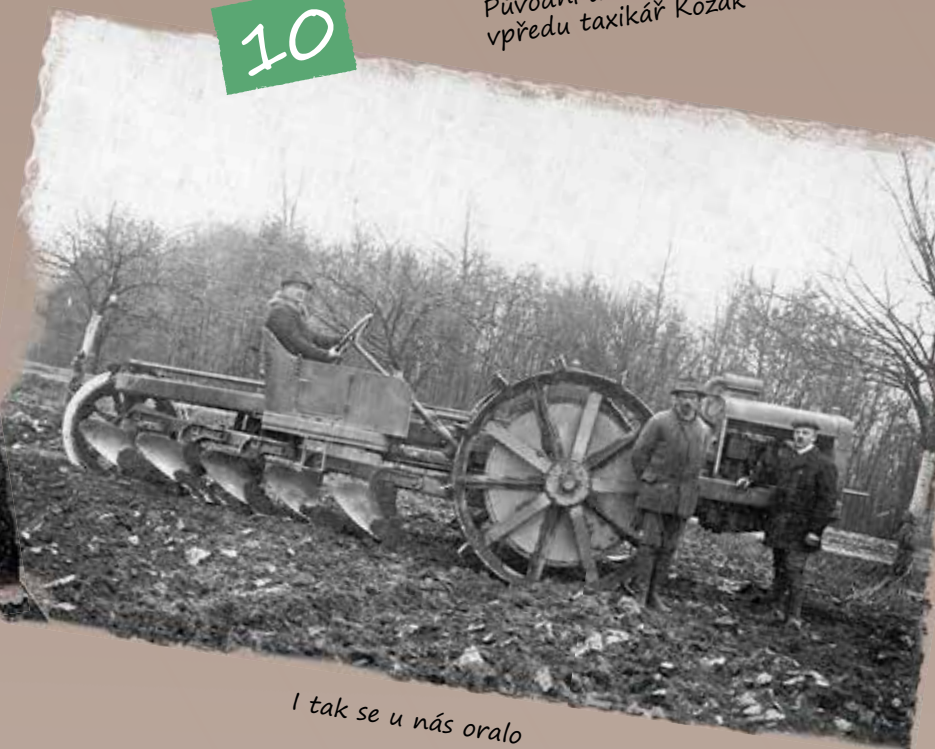
Původní domek košíkáře Noska,  
vpředu taxikář Kozák

9



Č. p. 32 od Javorky

10



I tak se u nás oralo



ISSN 2533-8005



9 772533 800006

10